

Romi u Gradišću i Austriji i njevi časopisi

Romi u Austriji sada imaju dva dvojezične časopise u Beču a od prošloga tajedna i u Gradišću (*Romani Patrin*). Uza to i *Mali mini multi* na roman. (3. i 4.)

Agostina Piccoli podučava hrvatski moliškim Hrvatima u Italiji (11. str.)

Okvirna konvencija o obrambi i posljedice

Kao rezultat svojega zasjedanja Komisija za ustavna prava (Verfassungsausschuß) je jednoglasno odlučila, da bi Savezno vijeće to pozitivno odlučilo. (3.)

Biškop P. Iby je posvetio tri nove dijakone. (25.)

Tajednik Gradišćanskih Hrvatov

HRVATSKE NOVINE

Ljeto 89. broj 7.

SLOGA JE MOĆ

13. februar 1998., cijena 10,— ATS

Hrvatski bal Jug 6. februara u Vincjetu (14. str.)

Kazališće iz Fileža je gostovalo u Hrvatskoj

Amaterska kazališna grupa iz Fileža je „obogatila Hrvatsku, Hercegovac novimi kulturnimi i prijateljskimi sadržaki“ je rekao ravnatelj HMI gospodin Ante Beljo. (28. str.)

Zbog manjka i pinez i kapaciteta će MORA morati odustati od planov cjelodnevnoga radio-programa na manjinski jeziki (7.)

Manjinski otvoreni radio mora popustiti

komentar

Pravi val manjinskih časopisov i periodičnih listov poplavlja scenu!

U momentu se narodne grupe u Austriji zaista ne moru potužiti, da u svoji tiskani mediji ne bi došli do izražaja misli, problemi, stavi i tužbe kao i svadje pojedinih društav, društvanecv i organizacijov. Naravno to valja i za Hrvate a u sve većoj mjeri sada valja i za najmladju grupu, za Rome. U medjuvrimenu imaju četire svoje časopise: Romano kipo, Romano Centro, Romani Patrin i Mini multi. Od svih četirih se more ustanoviti, da su jako dragi u produkciji i da izdavačem pinezi očigledno ne igraju nikakovu ulogu. Sve manjinske organizacije čedu morati paziti, da ne pregazu neku nevidljivu žicu — a čini se da su tiskani mediji ipak još svenek najvažniji. k.n.

Subotu, 14. februara je *Valentino*, a tim i dobra prilika za svježanj kitic

P.b.b. Erscheinungsort & Verlagspostamt:
7001 Eisenstadt

Naslov uredništva: 7001 Željezno, post. pretinac 26
☎ 02682/61470, faks: 02682/63057-9

Narodne grupe u Ugarskoj: vlašća stranka 3.

Europa i manjine (3)
10. stranica

Kalendar terminov po hrvatski seli i Beču 23. str.

Posvećenje dijakonov u Stolnoj crikvi 25. str.

Gradišćanski šport
26. i 27. stranica

NAŠA DUPLERICA U HRVATSKI NOVINA

U Pandrofu s Cigani

Ovoljetno »KULTURNO LJETO PANDROF« počinje subotu, 19. lipnja/junija s folklornim prikazom zabave Ciganov skupa s Hrvati sela. Tom prilikom u školskom vrtu (20.00) nastupaju i folklorni ansambl *Lučnica* (slika) iz Požuna kao i domaća *Tamburica Pandrof* i *Hatski trio*. foto: p. benkus

Nanovič odlikovan veleposlanik Berlaković

U mjesecu svibnju/maju Zemlja Gornja Austrija odlikovala je veleposlanika u m. Endra Berlakovića. »Časni znak u srebru Zemlje« odlikovano mu je predao zemaljski poglavar Gornje Austrije dr. Josef Pühringer

U okviru izložbe u seoskom muzeju u Novom Selu, ka je posvećena 925. obljetnici prvoga imenovanja sela u povelji kao *Newdorf*, izloženi su i vridni sakralni eksponati u svezi s novoseoskom crkvom i nje patronom, zaštitnikom sv. Leonardom (Novoseoeci imaju kiritof 6. studenoga/novembra). Tako iz privatne zbirke mr. Petra Huisze kažu i drvenu štatu ovoga sveca. Ov vridni kip, ova štatu od drva je stara oko 200 ljet. foto: arhiv

Pálava kani čuvati hrvatski jerb u južnoj Moravskoj

„Oj javore javore javore, s tebe j' drivo najbolje...“ – *Pálava* u Lavi

NIKIŠPORAK – O folklornoj grupi *Pálava* smo u HRVATSKI NOVINA jur već puti pisali i izvještavali o nje nastupi. Sa časom se je ova grupa iz Nikišporaka (Mikulov) sve već koncentrirala i na hrvatske jačke i tance iz okolice Nikišporaka. To su – ali danas se jur mora reći, to su bila – hrvatska sela Frielištof, Nova Prerava, Gutfeljt, Glogovac itd.

Na čelu *Pálave* stoju dvi jako angažirane žene, dir. Zlatka Ružová i prof. Zdenka Kubič-

ková. Skupa s koreograficom i etnokoreologicom Zdenkom Jelinkovom su zabilježile hrvatske jačke iz spomenutih sel a su i istraživali folklor. Po sebi se razumi, da sve to predstavljaju u autentičnoj hrvatskoj nošnji, kako su ju sačuvali u Frielištofu.

U medjuvrjenu se je razvila i suradnja s folklornim ansamblom Gradišćanskih Hrvatov *Kolo-Slavuj*, ki predvidja za svoj repertoar zavjezbat i južnomoravskohrvatske tance. p.

Triješće uz HN Žmigalo HN

90 LJET

Listajući HN Razgovor o HN

AKADEMIK DR. NIKOLA BENČIĆ:
PROPUTOVAO 90 LJET HRVATSKOGA
TISKA GRADIŠČANSKIH HRVATOV
NA PRIMJERU DANAŠNJIH HN =
HRVATSKIH NOVIN I SVIH NJE
PRETHODNIKOVA U DIREKTOJ LINIJI
POČETO S 1910. LJETOM U JURU.

„SILNO ME JE ZGRABI-
LA MISAO...“

Tako piše u svojoj »Spominki«
Martin Meršić st.: 1909. lje-
ta me je silno zgrabila misao za
hrvatske novine. Ali poticaj je
od Celindofca Rudolfa Denka,
kaplana u Juri. Njegovu ideju
Martin Meršić st. 5. augusta
1909. u Šopronu, u dvorani
Katolikus Kőr stavi na disku-
siju hrvatskoj inteligenciji. Na
diskusiji se je raspoloženje
minjalo od 'tribamo novine'
do 'kako ćemo je financirati' i
predbacivanja; zač su samo šo-
pronski Hrvati, a ne mošonjski
i željezanski pozvani na
diskusiju.

Drugi pripravnici sastanak o
novina je bio 17. novembra
1909. u Gerištofu, kade se je
pak odlučilo da ćedu se zvati
NAŠE NOVINE, ki ćedu joj biti
cilji, kakov će im biti sadržaj,
da će se razislati oglas na pret-
platu i poziv na suradnju. Od-
ziv na oglas je bio jako razli-
čan i karakterističan. Najveć
se je bovalo učiteljstvo od
pečačenja diskriminirajućim
pečatom *panslav*. A onda, od
1. januara 1910. se je preobla-
dao pesimizam. Pojavile su se,
i danas su nam 90 ljet stare.
*Kad sam je uvidio, skoro su mi
se suze ukrale na oko* — piše
M. Meršić Miloradić. *Sada nek
po njem i širimo je,* piše dalje.

PROGRAM

Sjednica u Gerištofu 1909.
Je odredila Martina Meršića
st. da mora napisati u prvom
broju programatičan članak o
programu/cilji novin. Miloradić
mu piše u pismu od 17. decem-
bra: *program i batrenja su odlična*,
a 1. januara 1910.: *uvodnik, prez
najmanjega pretiranja velim, za-
istinu govori k srcu. Ponovno i
ponovno sam ga morao štati*.
Miloradić sām je napisao — iz-
gleda po uvodniku — to u pjesmi
1910. ljeta, skromno na 5. strani
prvoga broja.

Glavnu liniju bi mogli u ne-
koliko riči sažeti: *Bog, domovina,
novosti, novine iz užega i dalekoga
svita: kumaj ćete je dospiti i preš-
tati i nešto o politici ali Naše
novine ne ćedu biti političke
novine. Politika je nezahvalno
poslovanje i one ne kanu razdi-
ljati narod na ove pak one: Ja
vas ljubim sve, u bratinskoj
ljubavi vas hoću sve spojiti*.
Bar bi tako bilo! Svaka-

Zvale su se na početku NAŠE NOVINE,
NAŠE HRVATSKE, onda još ZAPADNOUGARSKIH
HRVATOV. Izašle su 1. I. 1910. ljeta u
Juri (Győr), u fiskari Összetartás i s
malim prekidom 1919. izašle su redovito
sve do protulića 1922. ljeta, kada su
morale, pod velikim pritiskom austrijske
države, prestati. Već 3. junija 1922.
se pokrenule KRŠĆANSKE HRVATSKE
NOVINE, tiskane u Beču kod Herolda,
izašle zbog financijskih poteškoća sa-
mo četirekrat. Od 23. decembra 1923. do
4. aprila 1942. imamo pak HRVATSKE
NOVINE = HN. Puzira se sve do 31. maja
1947. ljeta od kada se one najprije po-
javu pod imenom NAŠ TAJEDNIK, do
1960. ljeta a od tada ponovno kao
HRVATSKE NOVINE, sve do danas.

Slični paralelni novinski pokušaji:

NOVI GLASI — od 26. novembra 1921. do
2. junija 1922., proaustrijske za priključe-
nje Šoprona k Austriji.

NAŠ GLAS — od 19. maja 1923. do 20.
junija 1931., glasnik socijaldemokratske
stranke.

NAŠE SELO — od 3. aprila 1947. do 22.
decembra 1949. s nakanom izazvati
pokrenuće HN.

NAŠA DOMOVINA — od 3. augusta 1952.
do 4. junija 1956., sakupljale su opozicij-
onističke (t. j. marksistički nastroje-
ne) ljude oko sebe.

ko moramo ustanoviti danas,
bar kako se one razlepurile i
danas pokrivaju one glavne
duhovne potrebe modernoga
suvremenoga društva, ostale
su one vjerne svojem programu.

UREDNIKI NOVIN

Ne znam, da li je štiteljem
poznato da je urednik bio
svenek *svaštar/mindenes/Mädchen
für alles* za novine. On jedini
nosi brigu od početka do

kraja, za sve posle oko novin,
a to je morebit jedinstveno,
zvanaredno u svitu (ili ne!).
Ne kanimo ovde nabrajati od-
govorne urednike, oni su veći-
nom dali samo svoje ime.
Urednici su oni, ki su stvarno
i djelali, zdvajali, a čudakrat i
zdvojili na novina. Od jedno-
ga imamo izreku: *čast mi je i
jaram, pak kako težak!*

Prvi je urednik Mate Meršić
Miloradić, drugačijega iz-
laza izgleda nije bilo. Martin
Meršić st. je Lovru Barilića
prosio za uredništvo, ki je na
početku to i obećao, ali mu je
kuraža spala u plundre i tako
je na Miloradiću, razumi se
anonimno ostalo sve visiti, iz
ljubavi za svoj narod. No, on
nije izdurao već od trih mi-
sec, kad se je zaistinu prihva-
tio toga posla Lovre Barilić.
Pomagač mu je bio Jandre Pri-
kosović, ki je pak od 1915. pre-
uzeo i uredjivanje sve do kraja.
Urednik za KRŠĆANSKE HRVATSKE
NOVINE je bio Ignac Horvat.
HRVATSKE NOVINE med boji je
na početku uredjivao Lovre
Karal, sve do 1927. kada se je
na veliko anga-

1. leto.

Győr, sabotu 1. Januara.

1. broj.

NAŠE NOVINE

Društveni, gospodarski i zabavni list.

Predplaća: na celo leto . . . . . 4 koruna na pol leta . . . . . 2 „ na tri misece . . . . . 1 „	Zbava svaka sabota. ODGOVORNI UREDITELJ DR ŠTEFAN PINEZIĆ SOPRON.	Pisati ter rukopisi šalju se pod strešom: „ÖSSZETARTÁS“ Győr, Baross-ut 4. szám.
---	--	--

Naš program.

Zdravi bili, brati! Zdravi po vsi kraji
Ugarskoga različani hrvati! Vidim, da me
veliko gledate i vsi začudjeni pitate: da
glo sam ja i ča sam došla k vam? Da
gdo sam ja? A mer mi na čel pišeno
stoji: Ja sam „Naše Novine“. Naše
Novine? A ča ćemo i mi Hrvat novine

kazati, ča je svit spametnoga pronašal. Ar
prava svitska znanost tako malo pači veri,
kot svića suncu.

Rado ću vam povidat od naše mile
domovine. Ovde imamo i mi ki kufjae,
kade j' stala naša zibka, kade je naš dragi
dom. Ovde počivadu naši preddedi, ovde
će bit i naš grob. Da si lipu domovinu
vse bolje spoznate, da si tu kot dobru

Naslovna stranica prvoga broja NAŠIH NOVIN ke su izašle 1. I. 1910. u Juri

90 ljet hrvatske novine

žirao u politici, a uređiva-
nje preuzeo **Mate Feržin** do
kraja 1942., bar tako stoji u no-
vina. No, to neće odgovarati
stvarnosti, jer je Feržin morao
na front, a novine je izgleda
uređivao **Franjo Leopold**.

Po boju **Rudolf Klaudius** je
1947. počeo uređivati NA-
ŠE SELO s junktimacijom, čim
bude mogućnosti za svjetske
novine, neka one preuzmu tu
funkciju i on će prestati izda-
vanjem, ča se je pak i dogodilo
po izlasku NAŠEGA TAJEDNIKA
1947. **Fric Bintinger** je uređi-
vao NAŠ TAJEDNIK do njegove
teške bolesti i smrti 1952. Lje-
ta, kada **Feri Sučić** preuzme
brigu i se brigi i za HRVATSKE
NOVINE sve do 1968. Od njega
preuzme uređivanje **Robert
Sučić** 1968. do 1979. **Tome
Schneider** od 1970. do 1978. i
ponovno od 1981. do 1983.
Medtim **Jurica Čenar** od 1978.
do 1981. ljeta, a od 1984. na
dalje **Petar Tyrán**.

DIČJE BOLESTI NOVIN

Miloradić je kao prvi ured-
nik napisao Martinu Mer-
šiću st. 16 pisam o svojoj brigi
okolo novin. Iz njih se zrcalu
vrlo dobro dičje bolesti, ke se
vliču kao dobavljeni bacili sve
do danas. Toplo-mrzlo, opti-
mizam i pesimizam je vladao
kod zipke. Gdo sluša danas
primjedbe u narodu, vidi da se
na tom ništ nije preminilo. I
druge betege imaju one od
plenice početo; nehajno sabira-
nje oglasov, danas bi skoro re-
kli čemeran marketing, iskanje
suradnikov, prekasno slanje
rukopisov i nagražanje ako se
na vrime ... ili ako se ne doslo-
vno..., onda..., mučna korek-
tura, predraga tiskara, nehajno
oglašavanje naših hrvatskih
produkcijov, i t.d., i t.d. Danas
bi mogli nastaviti ovu listu još
brojnimi lamentacijami.

OPSEG

Danas je npr. prošloljetni
božićni broj imao 36 stra-

nic i četiri stranice označene
s rimskimi broji, ča dakle daje
40 stranic. Format je isti ka-
ko su 1910. lj. imale prve no-
vine, B4 (22x31 cm), ke su ali
konzekventno imale 8 stranic.
Nesmimo danas pozabiti i na
HRVATSKE NOVINE u internetu
(ke su zvana toga vrlo obljub-
ljene). Pak te strani na farbe,
zvanaredno, veliki dobitak za
ugled i pogled u novine.

HRVATSKE NOVINE su od
1923. prešle na veliki for-
mat B2(42x29 cm) sa 4 stran-
icami, ča bi značilo isto toli-
ko kao i prijašnje, nek drugi
format. U tom formatu se je
pojavió i NAŠ TAJEDNIK. Kad
je Hrvatsko nakladno društvo
pretvoreno u Hrvatsko štamp-
arsko društvo NAŠ TAJEDNIK
pretvorio se je u HRVATSKE NO-
VINE (1960.) a 1967. ljeta i
svoj format od velikoga opet na
maloga pod urednikom Feri-
jem Sučićem.

TISKARE

Danas se HRVATSKE NOVINE
tiskaju kod Wograndla u
Matrštofu. Tamo su došle od
Rötzera u Željeznom. Pred tim
su se novine tiskale u Beču
kod Typografije. Med dvimi
boji su se novine tiskale u Ki-
seloj Vodi i Beču. KRŠĆANSKE
HRVATSKE NOVINE kod Herol-
da u Beču. NAŠE NOVINE su se
cijelo vrime tiskale u Juri, u
biškovskoj tiskari Összetartás,
kom je upravljao u ono vrime
Filežac Jandre Prikosović. Či-
sto na početku se je mislilo na
tiskaru Pavla Gladicha u Ugar-
skoj Kemlji, u Miloradićevoj
blizini, jer se je mislilo i na
njega kao urednika. Ali do to-
ga nije došlo, jer je ta zaslužna
tiskara ipak imala premalo
kapaciteta za tajedne novine.

PRETPLATNIKI

Kad su naši predaki pokre-
nuli novine, bili su jako
malodušni. Istina, da u kalku-
laciji pretplatniki su bili nepo-
znati faktor, a izgleda da naši

Naslovna stranica 1. broja HRVATSKIH NOVIN 23. XII. 1922. ljeta

školovani nisu poznavali svoj
narod. Kako moremo viditi iz
Spominkov Martina Meršića
st., nisu ni slutili koliko bi mo-
glo biti Hrvatov u ovom pro-
storu. Oni sami su bili prese-
nećeni brojem naroda, a na
kraju i pretplatnikov.

Advokat Štefan Pinezić je
Amislio da će biti 400 do
500 pretplatnikov. Učitelj Fran-
jo Čizmazija je šacao pret-
platnike na 800. Miloradić na
600. Stvarnih pretplatnikov je
u prvom mescu bilo jur prik
1000, ki broj je pak friško nar-
rasao. Od prvoga broja se je
tiskalo 2100 i nije od njega sko-
ro ništa ostalo. NAŠE NOVINE
SU se pak tiskale u 4000 pri-
mjerki. HRVATSKE NOVINE pred
bojem do 6000, NAŠ TAJEDNIK
i HRVATSKE NOVINE po boju
3500 do 4000.

KROATISCHE PRESSEBERICHTE

Tako se zovu oni snopići
prijevodov iz HN, ke je da-
la napraviti za svoju unutraš-
nju, top secret upotrebu Gra-
dišćanska zemaljska vlada,
odiljenje tajne službe od 1936.
ljeta do 1942. To su prijevodi
za kontrolu iz svih hrvatskih
tiskanih produktov uredov
Zemaljske vlade. S takovimi
produkti se u Zemaljskom ar-
hivu najdemo jur od 1921. lje-
ta, kada se redovito pratu od
tajne službe NAŠE NOVINE. U
ti izvještaji imate pak karakte-
ristike: protivaustrijske, ugro-

filmske, jugoprijateljske i stalno
govoru o nekom hrvatskom gi-
banju (koga nije bilo) i ko su
skrojile neke mračne „beam-
terske“ duše.

Batri nas samo, da je to dr-
žavni nalog svake tajne slu-
žbe. Ona u tajnom sprohadja
svakoga, a posebno onoga ki je
nešto malo zelna zamišljeno-
ga određenoga reda, a Gra-
dišćanski Hrvati jur po svojoj
mirnoj egzistenciji zbudjaju
sumlju tajne službe. Pitanje je
nek u koj mjeri? I zato se ni
malo nesmimo uzrujavati ako
primjećujemo takove aktivno-
sti na naši meridijani, sve do-
klek je to u regula demokrats-
ke države. I Austrija si je u
najnovije vrime proširila za-
konske okvire takovoga djelo-
vanja, da spomenemo samo
zakon o tajnom prisluškivanju
(Lauschangriff).

CAJTUNG, CAJTUNGE, NOVINA, NOVINE

Kod nas je to nova rič. Nije
mogla postojati u staroj do-
movini. Zato si je narod stvo-
rio, zapravo preuzeo iz nim-
škoga: *cajtung, cajtunga, caj-
tunge (die Zeitung od zidunge)*.
I čisto je normalno da se je
reklo: *Donesi mi cajtungu/caj-
tunge!* U književnosti imamo
i potvrđeno Novina u cajtun-
gi stoji! Od Ugrov nisu mogli
preuzeti rič, kad su oni sami
imali problem za stvaranje na-
ziva s novim medijom: *újság,
hirlap.*

90 ljet hrvatske novine

V. b. b.

pojedini broj 809

naš Tajednik

NEODVISNI GLASNIK GRADIŠČANSKIH HRVATOV

VI. ljeta / br. 1

Beč, 5. januara 1992.

Upravnik: "N.T."

Ukupni tiraž: 2000.

Redovni izdavač: "Hrvatske novine" d.o.o.

Adresa: Brijuni 11, 21000 Zadar, Hrvatska. Tel: 049 151111.

Dogled najзад и napред

Jedno ljetо je prošlo, a drugо došlo. Na svakom novom pragu se promišljavamo, da li se nam ili bi nam moglo ta prelar prek pоgо dovesti. Mi i našim malom okrugа moramo stvari smisliti u skladu sa našim malim pritisk, za asu i nezodnu manjinu. Kad se bilansom načina, potegne se potez pod sve dobrote i vandavanja prošlog ljetа. Načinom ama la pоzа.

Zanimо najprije dobrotkе. Kot najvješt pti moramo ovde uzet prubudjenje našega Hrvatskog kulturnog društva u Gradišću. U nebrojeni govori i članci smo pokazali na važnosta našega centralnoga društva, njegove zadake i mogućnosti u životu naše manjine. Kot prvi znak ovojega obnоvljenja dalo nazn je kulturno dmišivo velik i uspješim Dan hrvatske pjesme u Proderšofu, ki je nastavio tradiciju našeg rodnoga sastanka u preispitujućem ljetu u Frankfurtu prilikom Milodidovogа jubileja. Bio je zaisita opat nasodni sastanak na koga su došli hrvatski rodnoljubi iz svih naših krajev. Poslovno je sjedinila kulturnoga društva u svim okrugа.

21. JANUARA: PONOVNO PREGOVORI O AUSTRIJSKOM DRŽAVNOM UGOVORU

Konačno čedu se svejedno opet nastaviti pregovori o austrijskom državnom ugovoru. Namjenik ministrov vanjskih poslova sastao čedu se 21. januara u Londonu. Kako se domaje iz Washingtona smachu zapadne silе tvrdit volju da se ugovor s Austrijom opvut spradi pod krov Izdajale su novi nacrti. Ov zadražava 99 artiklov, o ki su se sve četire silе od početka pregovora u ljetu 1947 do sada vijedale i neke nove točke k ostalim četirim artiklov, ke je Sovjetska Unija do sada odbijala. To su pitanja austrijske vojske, predbojništ i pobojnih dugovprava bitnoscov.

Poletižbona paritska novina "Le Monde" piše u vezi s nastavljanjem pregovorov pod naslovom "Jedna gesta za Austriju", da se je u ljetu 1991 sklopio mirovni ugovor s Japanom, a i s Zapadnom Njmikom se je došlo u velikoj mjeri do uređenja. To su dvi bive neoprjateljске države. Čo se mora s Austrijom, ku se ne broji med neoprjateljска država, čemarije postupno Austrija ima samo jedinu vladu, Njmiska imao

NAMIS STRELJEM I POJVRENIKOM!

Danasijenu broju prižloženo su uplatnice, počinje opet novi četvrt. Prosimо da se pobere preplata i da nam se u vrijeme javi, koliko ko selo tribu primjerkov „N.T.“

Uprava „N.T.“

52 krat u ljetu, bez odaha i pomilovanja. Teta Katica, i tetac Jandre čekaju jur na nje. Gdo tako govori, sām sebe precjenjuje i ni pojma nima o tom djelu, ni dunsta nima o novinarstvu. Još nešto, prosim! Da li ste se upitali, koliko ljudi djela na istostraničnimi (mali format) slični nimški ili engleski novina?

mirati svoje jezično znanje. Jezik je dobro, vridnosni kapital ki se mora privridniti potsvisno i u daljnji koraki u svिसnom učenju. Naše jezično znanje je bilo potsvisno, predajom naučeno kao samorazumljiva osnova duhovnoga života, a škola, crikva, društvo je obogatila, oplemenila to znanje. Zato se moramo pitati – bez zamire – da li naše institucije od kih bi si to mogli očekivati to činu ili se nek tako činu, i vkanjuju nas i našu budućnost, pokradu nas, ča će se, ča se mora strašno fantiti.

Pitam se, je pri nas normalno, da se je ljudi u svoji posli na novinarstvu do posljednjega, do umlića moraju iščrpiti? Kako smo se zahvalili našim prošlim urednikom, ki su većinom uz svoje zaposlenje uređivali HRVATSKE NOVINE, onako usput u slobodnom vrime-

SVAKOMU SVOJE NOVINE

Naslovna stranica NAŠEGA TAJEDNIKA prethodnika današnjih HN

ZVANAREDNA JE...

Zvanaredno je kad u ponediljak zazvoni telefon u uredu HŠTD i na drugoj strani žice (danas već ni to ne moremo tvrđiti?) uzrujani glas povida, zdiva, kara se, psuje da još nije dostao prošlotajedne HRVATSKE NOVINE, i ako to bude tako išlo dalje onda će je otpovidati. I dame u uredu imaju pune ruke posla i čuda muke umiriti, utoliti človika na drugoj strani, ki se čisto s pravom potužio, jer zaistinu nije dostao na vrime novine. Ali najvećkrat se potuži na krivom mjestu. Novine su naime prošle na vrime iz tiskare ali se na pošti, osobito u zadnje vrime, zaštentaju, pošta nas ostavlja sve već na cidilu, ona je sve mlahavija, nemarnija i ne interesira ju jako tako ograničeni broj primateljev (i poza bi se da je od nas odvisna).

Mislim, da bi se jur davno moralo bilo razmišljati o privatnoj dostavi novin. Imamo dost nezaposlenih ljudi, pošta si isto prosi svoje pineze, i to ne malo, bez da bi obavila pošteno svoj posao na naše zadovoljstvo.

Zvanaredno je..., jer nam to svidoci samo da ima ljudi ki čekaju na HRVATSKE NOVI-

NE, ki kani HRVATSKE NOVINE imati na vrime u svoji ruka, kim je vridno da nazove u uredu i da povida svoju brigu. Sumljivo je samo, ako se to zakašnjenje zame za uzrok, da se otpovidaju novine, kad se argumentira; ako je ne morem preštati u subotu i nedilju onda je ne tribam, otpovidat ću je. To je još argumentacija iz pastirskoga, poljodjelskoga, arhaičnoga razdoblja naših ljudi. Ruku na srce – koliko paorov imamo još? Ako dobro znam su većinski dio našega naroda danas djelachi i činovníki, ki redovito dojdju svaki dan oko peti domom...

JA BI JE NAČINIO/LA...

Tako, bar tako argumentiraju neki naši ljudi, ki ništ ne slutu o uredničkom poslu i broju nek pogriške, išču pačke, jer uopće ne kanu imati svoje novine. Njim su tudje draže, lipše, informativnije. Oni bi se uz svoje morali postaviti, priznati se za nje ali im se to ne kani, zato pak i mislu da je i ne tribaju, a to kanu i drugim dokazati, jer je i njim ne pofrgunaju. Oni velu, ja bi je načinili u jednom danu. Prosim, pokušite, načinite je. Morebit će vam se ugodati to svitsko čudo. Ali nekatе pozabiti, da se to ponovi

uređivali HRVATSKE NOVINE, onako usput u slobodnom vrime. I ako je danas urednik HRVATSKIH NOVIN tzv. „živa subvencija“, je njegova plaća (opet se pozivam na slične druge novine) pravična, odmirena? Ako pak djela za dva, tri ili već ljudi, mu je i plaća za toliko veća? Nam je po sebi razumljivo, da svaki tajedan imamo HRVATSKE NOVINE na stolu, nam je to dio životne kvalitete? Onda se i brigimo za nje!

NE RAZUMIM JE...

Pa, kako bi je razumio kad kaniš s jezičnim i pojmovnim znanjem iz 19. stoljeća razumiti jezik na početku 21. stoljeća. Ne samo da su se svi moderni jezici enormno razvili i nikomu u veliki jezični zajednica ne bi palo na pamet (nek nam) razumiti današnje sadržaje s jezičnim znanjem iz kmetskoga vrime. Uz sve to naš človik s fragmentarnim jezičnim i pojmovnim znanjem, jer je izgubio redovito školovanje u jeziku od zipke do groba (obitelj, škola, društvo, crikva), kani razumiti tajne sadržaje našega vrime. I prosi da se snizu novine na njegov nivo.

Miloradić je sigurno imao pravo s konstatacijom: *dā ti pamet ta jezik, i prez škole i prez knjig* za agrarno društvo, ali ne za one ki ni u familiji, a još manje u školi moru opti-

Po ki put dostanem čut da bi neki, nisu iznimka u tom ni naša hrvatska društva, u žlici vode zatopili HRVATSKE NOVINE. Onda se svaki put pitam, je to oduravanje svojega ili su je HRVATSKE NOVINE pršonski uvrijedile, zbantovale. Smo tako daleko, da si pršonske interese, mišljenje stavljamo pred skupno dobro? Su si ti ljudi do kraja domislili mirno i logično ča stoji na kraju takove linije, ča bi po tom slijedilo? Ili kanu oni samo preuzeti glasilo, bez toga da bi znali na ki posao su se dali – ili je osvidoenje ako ja/mi ne onda ni drugi ne?!

Meni su jur ti mnogobrojni farski i općinski listi trn u oku, usmireni na ukinuće centralnih svitskih i crikvenih novin. Koliko truda, pinez zahtijeva od nas takov posao kako su novine, a mi si raspruđivamo snage i pineze kao da bi je imali beskrajno na raspolaganje. Smo toliko zaslipljeni da ne vidimo pogibelj, pogibelj provincijalizma u smislu lokalizma, vizure prik domaće gomile? Kanimо svakomu društvu, svakomu selu, svakomu poduzetniku svoje novine? – i na kraju oprati si ruke u vodi nekrivičnosti? Lovi me tuga i nemoćni jad kad vidim takovo slipo i nemarno raspruđivanje.

90 ljet hrvatske novine

V. B. D.

Kršćanske

Hrvatske Novine

Cena: Jedan broj 45 K, na jedan mjesec 300 K. — Pisanje se šalje uredništvu: Kršćanske Hrvatske Novine, Klitsee, Pincez se šalje upravitelju: Kršćanske Hrvatske Novine, Wien, VIII., Strozzigasse Nr. 6.

2. broj.

Wien (Beč), sobota 10. june 1922.

1. tečaj.

Pravi put.

Va kršćanom čini se da bi odobravanje zastupništva va „Landtag“ Gradišća i va „Nationalrat“ razvene države. Viditi je ovo štron-baron, ar glasno je sada po Gradišću osobujno va nedjelo i svetilo. Kulkio protejov imamo sada od i znati nismo. Od vas strani maticu, kod nio do sada ovako neg „Hamater“ poznali: ki su si „Ruckosier“ i tobitko napuniti do- tajati.

Pak kako lipo govorit znadati! Jedan na drugoga licitira i već dobra utlate, a protivnike do črne zemlje va biato gazi i strazi. Ljude, ki je postatidno, ki pogodiča, pak jim napovida vraga, ta rado postatidno, neg njivo pravice glasni: za ne oće delat i se truditi od i znati i putu ubijati.

činskim razredov boj (Klassenkampf) glesidu direkci ali indirekci na njega huzkadu.

Je ovo pravica? Je ovako moguće mir i uređitu suzderžati? Je moguće ove cilje postupno dostignuti? — Nikakor ne!

Kad bi država (orag) neg iz rukov delatju stala, onda bi socijaldemokratski imali pravo — verovna dugovanja vezanosti: kad bi neg iz seljokov složena bila, onda bi Baueribinditi jimali pravo; kad bi združnje a-većem državo (Nimickom) — zopet vezaneto verovno dugovanje —, vse večne i nevoje odneto, onda bi velikobitnici bili va pravom. — Pokiditić ali znamo, da je država iz različiti razredov ljudi skupa uprava, ko oti i skupa, a ne jedan proti drugomu delat moradu. Najveći del je poljelatstvo i delatje, onda rukovarstvo

Ovomu cilju stizu kršćanska socijalna stranka, ka neselbitno graditi ta skupni stan, koga lenelji je kršćanski zakon, va kom stanu svi različiti razredi ljudi, nisu nepretelj, nego ljubavi ljudi, ki u naslođu, to je kršćanski pravdomoguć se trahiti svoje interese ajeljniati i va jednolici laci i države dobrostanje zasigurati. Va ovaj ljudi ni ljupina i domačega, ni većega i manjega, svi su jednako larati i jednako pravice izljavaju, vsaki se čvona čuti.

Ako sada lačce i državno delavo za istinu očemo; ako i ovojga biđenja i likavio pravi put van njei karnimo, i kvovitimo, miru, jednolici i dobrostanju dopisi očemo: ko se svi va ov stan spravi moramo, svi se kršćanski socijalnoj strahki pridružiti imamo

Naslovna stranica KRŠĆANSKIH HRVATSKIH NOVIN – počele izajti 1922.

U TEHNIKI JE VRAŽIĆ...

Obični štitelj si uopće ne more ni predstaviti koliko tehnika more. Ona je zvanaredna i zaistinu olakša posao i oko HRVATSKIH NOVIN u mnogo čemu. Ali bilo bi krivo misliti: ona je svemoguća! Pritisni nek jednu krivu gumbicu i imaš šalatu na ekranu (*Bildschirm*) ili ti se cijeli program sruši (tipkačice i sлагаčice znaju boli i tuge i čudakrat završnu: a ča mu je sada...!?). Pak ti novomodni e-maili, interneti, boxi i slično.

Interessantno se mora ustanoviti da i tehnika živi svojim posebnim životom, i zna do krvi iznervirati tanke živce urednika i tipkačice. A kada špina tehnika, ako joj se bludi, je čovik i onako u stiski. Kad kompjutor danas počne rigati nek nepoznate znake, onda je

jur davno faljeno. Kolikokrat se smijemo kad vidimo krive, pomišane naslove, podnaslove, zapise krivih imena. Ta zadnja faza pred tiskom je jako hahljiva tehnička faza, mora doći samo jedan telefonat, jur je čovik iz novinarske brazde i vražić falinge si brusi rogice. Nasuprot svega tehničkoga razvitka, ki je danas jako frižak, valja tehnika nek toliko koliko ljudi ki su za njom. Hvala Bogu! (jer će nas drugačije tehnika čisto potlačiti!)

Zato moramo po ki put znati zažmati, no ipak ne toliko da bi i kurjimi zažmali. Pravična budnost, jer se na putu do gotovoga produkta HN sakrivaju na svakom koraku mali vražići, ki po koji put znaju pojt i u veselo kolo.

<http://www.hrvatskenovine.at>
ured@hrvatskenovine.at

SVOJČAS NOVE RIČI

Po sebi razumljivo su se školovani trudili da se proširi hrvatski naziv *novine*. U tomu je i škola mnogo pomagala. No narod je zaminio čudakrat rič *novina*, *novost* i *novine*, zato je rič u narodu čudakrat upotrijebljena u jednini: Done si mi *novinu*! Skoro bi mislio da je to iz staroga razumivanja, jer se je širila samo novost, novina, a u množini, nakupljano su se počele širiti samo na papiru, za nas s našimi

novinama 1910. ljeta. Teška je bila za narod rič *novina*, ku su do sada upotrijebljavali samo u jednini, pretvoriti ju u *novine* kao pluralia tantum, t. j. samo u množini. Dakle novine su tiskani produkt, bez korice, ki izajde svaki dan (dnevnik) ili tajedno (tajednik) i donasha naredano visti. (Glavne dnevne novine u Zagrebu se danas zovu *VJESNIK*.)

Riči iz ovoga kruga su: *novine* f. pl., *novinski*, *novinstvo*, *novinarka/novinar*, *novinarski*, *novinarstvo*, *novinarčić*.

Ljeto 90. – odgovara li to?

Tako stoji to na zadnjem broju HRVATSKIH NOVIN 1999. ljeta. Ako znači to da su one rodjene pred 90 ljet, da imaju 1. I. 2000. devedeseti rodjendan, onda to točno odgovara stvarnosti. Znači li to da su se one pojavljivale neprekidno devedeset ljet dugo, onda to ne odgovara istini.

Istina je, da su se NAŠE NOVINE pojavile po prvi put: *sabotu, 1. januara* (bez ljeta, na to su pozabili). Ali mi znamo da je to bilo 1910. i neprekidno su izlazile do protulica 1922. ljeta. Ni to ne odgovara točno istini, jer su se one u komunističkoj Sovjetskoj republici u Ugarskoj 1919. ljeta prekinule, od 5. aprila do 24. augusta, sve skupa 30 brojev.

► KRŠĆANSKE HRVATSKE NOVINE su se pojavile samo četirekrat, jer su se izdavači vkanili u stroški. Dug je na kraju platio Martin Mersić st.

► Nasljedne HRVATSKE NOVINE, od mladih ljudi, pomoću Hrvatske osnovane, su se pojavile od 23. decembra 1922. ljeta do 4. aprila 1942., kada su morale prestati u nacional-socijalističkom vrimenu.

► NAŠ TAJEDNIK, kojega je provocirao nadzornik Rudolf Klaudus svojom privatnom inicijativom izdavanja tajednika NAŠE SELO, od 3. aprila 1947. do 22. decembra 1949., se pojavilo od 31. maja 1947. do 25. juna 1960., kada od 2. julija pak izlazu pod naslovom HRVATSKE NOVINE sve do danas.

► Dakle, ako točno računamo od aprila 1942. do aprila 1947., ravno pet ljet nismo imali naših, gradišćansko-hrvatskih svitskih novin. Zvana, ako računamo crkvene CRIKVENI GLASNIK GRADIŠĆA, ki se je pojavio na Vazme (21. april) 1946. ljeta. (NB)

ČESTITKE — BIENČANJE

Čestitamo 90. rodjendan HRVATSKIH NOVIN, svejedno da li se one zvale *naše*, *kršćanske*, *hrvatske*, *naš tajednik* ili kako drugo, one su svenek bile naše i samo naše — i u oni ke su u našem glasu ili našoj domovini budile snagu otpora. Donashale nam one novosti, tumačile, peljale, dražile i tolile, podučavale i podnitale, budile na smih i jadanje, sprohadjale nas skoro kroz jedno stoljeće. Bile su nam odraz našega duhovnoga obraza, oči ke gledaju u budućnost, skupno srce ko tuca s nami, krilo ko nas uzima u svoju obrambu, jačka ka nam veseljem jači radost i tuguje tužnim spričanjem. Naše, svimi svojimi lipotami i kriposti, ugrbasnutimi krvavimi kraštami, betežnim bolom straha, svenek naše.

Moje, tvoje, naše, zapadnougarskih Hrvatov, gradišćanskih Hrvatov, burgenlandskih, ugarskih, slovačkih, moravskih, izumrlih dolnoaustrijskih i bečanskih Hrvatov, vodenih Wasserkrobotov, i Hrvatov rašicano po svitu, Hrvatov rasipane hiže. Naše, hrvatske novine, izgrbastane, popljevane, zabranjene, prekinute, u boli, brigi i veselju rodjene. Naše, hrvatske novine, svitiljka, migajuća mlahava svića u magli svita, žeravka za nas sve, ... još mnogo, mnogo ljet, jer si nam simbol života, žilavosti, tajnovita poruka, i zgrčevito truncanje da smo još ovde i putokaz na raskrižju (naprotiv malodušnih) u budućnost. (NB)

Prior prvi hrvatski predsjednik Sabora po L. Karalu 1956. do 1960. ljeta

CINDROF – Walter Prior (53) djeluje u međuvremenu jur četvrtu legislativnu periodu kot zastupnik u Gradišćanskom zemaljskom saboru. Hrvat iz Cindrofa Prior početo s 28. prosincem/decembrom je prvi predsjednik Zemaljskoga sabora. S tim je dostignuo svoj osobni cilj a i SPÖ je opet dostao ponajzad važnu funkciju ku su u prošloj vladinoj periodu zauzimali Narodnjaki (ddr. Schranz). Tri periode dugo je naime prem relativne SP-većine ÖVP stavljao predsjednika.

Walter Prior se je rodio 9. ožujka/marca 1947. ljeta. Izučeni gradjevinski tehničar je činovnik Ureda Zemaljske vlade. Političku karijeru je zapo-

čeo kao SP-načelnik Cindrofa. 1987. lj. je odbran u Zemaljski sabor a 1988. je Prior naslijedio Štikapronca Frica Robaka kao predsjednika Prezidija socijalističkih mandatarov iz hrvatskih i mišanojezičnih općin Gradišća. Po oštro kritiziranom Robakovom postupanju Prior je započeo otvaranje SPÖ-a u manjinski posli.

Walter Prior je član gradišćanskohrvatskoga Savjeta za narodnu grupu. U jeseni 1996. ljeta ga je Gerhard Steier naslijedio kao načelnika u Cindrofu. Prior je ostao predsjednik Socijaldemokratskoga saveza općinskih zastupnikov. Uza to je predsjednik SPÖ-a u kotaru Željezno. (uredn.)

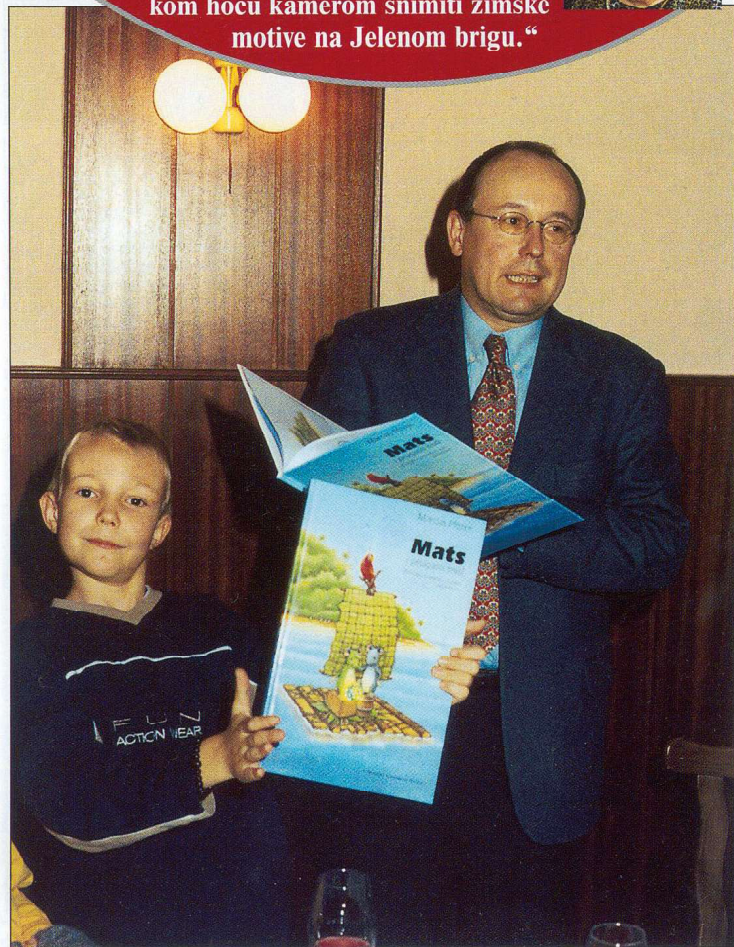
Ča poznati djelaju ov vikend?

MONIKA ŠUMIĆ (med. asistent.): „Na svaki način ću čuvati moje dva unuke, od kih se je najmanji narodio na sām Badnjak, a vecega učim hrvatski.“

TOME KROJER (desetnik): „Subotu se pripravljam na prodiku, a otpodne ću u Beč u kazališće u Kammerspiele.“

MILICA ORIOVIĆ (zaposlenica): „Najprvo ću kuhati za cijelu obitelj kako i svaku nedilju a otpodne je pak moj dan za počivak jer pandiljak opet djelam.“

PAVE HORVAT (učitelj na GŠ): „Kanimmo našim domom u Bandol i tom prilikom hoću kamerom snimiti zimske motive na Jelenom brigu.“

Jurica Čenar u pratnji prezentira najnoviji prijevod Agnjsice Schuster

Nima boljega od zrelih ljet

UZLOP – Tajedan za tajednom čitate nje nadahnute i jezično brušene kolumne u HRVATSKI NOVINA a ponekad se štitelj ili -ica nalazi na kauču Freuda ili drugih veseljakov. Čitajući nje razmišljanja moglo bi se misliti da iz nje pera govori životno iskustvo od kih šest ili barem pet decenijov. Ali od toga ni traga ni slijeda. Gledeć pak nje sliku opet nam se -ica čini kao *twen*, no ma-

kimalno kao početni *thir*. Da pa još velikodušno zahadja s četirmi macho-i, odlikuje ovu macheše, ka u ovi dani slavi svoj krugli rodjendan. Živila!

Mali forum za značajne ljude i o veliki ideja

ANKETA U HRVATSKI NOVINA

Kako će nova Zemaljska vlada uticati na manjinsku politiku i Gradišćanske Hrvate?

LEO RADAKOVIĆ, predsjednik hrvatskoga Savjeta za narodnu grupu

„Znam kade ležu kompetencije za manjine: na saveznoj razini. Ali uz ostalo očekujem za manjinske posle i za sva kulturna društva više podupiranje iz zemaljskoga kulturnoga budžeta. Gradišće najveć vabi kulturnom šarolikošću ali Zemlja znatno premalo djela da podupira tu šarolikost. Jer kultura leži u direktnoj kompetenciji Zemlje.“

TEREZIJA STOJŠIĆ, zastupnica Zelenih u Saveznom vijeću

„Od Zemaljske vlade ne morem čuda reći jer još nisam čuda čula. Jedino znam ča su se Črljeni dogovorili sa Zelenimi. Ako se to u praksi zaista sve ugoda, bi ovo bilo najvažnije dostignuće zadnjih dvajset ljet. Od Črnih držim za po sebi razumljivo da podupiraju ov črljeno-zeleni pakt u pogledu na manjine, jer su se uvijek bili zalagali za manjine.“

NAŠA DUPLERICA U HRVATSKI NOVINA

Brojni gosti i zabava u Sambotelu

Na ljetosnjem hrvatskom balu u Sambotelu su svirali *Pinka Band* iz Petrovoga Sela i *Bohemia* iz Hrvatske. Med brojnim gosti u športskoj dvorani je bio i dopisnik HRVATSKIH NOVIN F. Ostović s hižnom družicom.

Kratka je za nje ljetosnja hrvatska bal-sezona ali tim intenzivnija: predsjednica HAK-a Silvija Bucolić i predsjednik HGKD-a Štefan Pauer

Toliko sniga koliko ga je ljetos bilo u neki kraji Građišća, dugo nije bilo. Tim je bilo dosta prilike za gradjenje snigovičev. Pokidob su i temperature nadprosječno duboke za misec siječanj/januar, već ki snigović je preživio jur i Božić, Staro kao i Novo ljetos a ne na zadnje i Tri kralje. Bojssek da će biti još sniga...!

Božićni tamburaški koncert u Čembi

ČEMBA – Pred Božići, 22. XII. *Tamburaški orkestar Čemba (Toč)* u domaćoj crikvi je dao svoj jur tradicionalni božićni koncert. Predsjednicu Marijanu Herić je veselilo, da – kao jur u prošli ljeti – crikva je opet bila nabita i nisu svi slušateljli imali mjesta unutra.

Dirigent Toč-a, prof. Dragutin Matišić, je s orkestrom i zborom uvježbao glavno božićni program s nekimi svitskimi komponentami. Na početku koncerta su nastupila dica s „*Malim Božićem*“, potpurijem poznatih božićnih jačak. Zatim je veliki orkestar skupa s mišovitim zborom interpretirao „*Tihu noć*“ i tim otvorio svoj četverojezični program. Od „*Feliz navidad*“ prik „*O Betleme*“, „*Ponočke*“, do „*Mary's*

Boy Child“ su glušale božićne jačke, a s modernimi šlageri kao npr. „*Vjeruj u ljubav*“, „*Arri-vederci Signorina*“ i „*I remember Elvis Presley*“ su kanili publiku i malo zabavljati. Kod ovih jačak tamburašem – oni jaču sami – očigledno ne ide za perfekciju, važnije je veselje. U programu Toč-a ne smu faliti i klasični aranžmani za orkestar, to su ovput bili „*Zima*“ A. Vivaldija i filmska muzika „*Caravan on the move*“.

S burnim aplauzom je publika obdarila orkestar i zbor pod peljanjem prof. Matišića i si tako „istržila“ tri dodatne kusiće, stoprv onda su otpustili interprete. Po koncertu su se gosti iz cijele okolice i tamburaši još dugo razgovarali pri agapi pred crikvom. (rai)

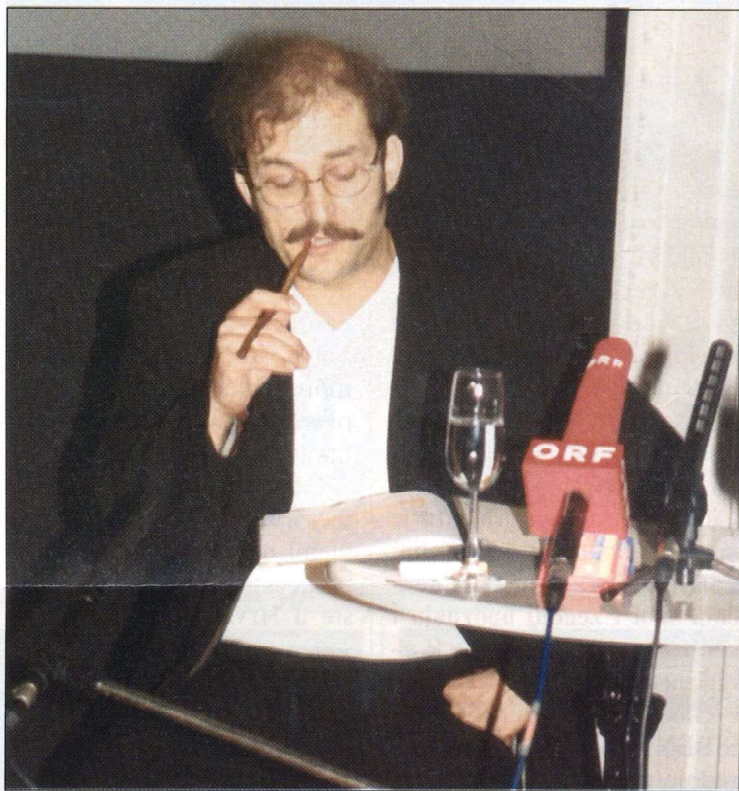
Moderator televizijske emisije »Vrime u slici« (Zeit im Bild) Gerald Gross je dostao gradišćansku novinarsku nagradu, ku jur po peti put dodjeljuje Club Gradišće. Pred svojim djelovanjem u Beču je Gross bio glavni urednik aktualne službe ORF-a u Gradišću, a nekoliko ljet dugo je bio i odgovoran za visti kod radija Ö3. Güntheru Nenningu su dodijeli veliku časnu nagradu, i to za njegovo doživotno djelo na polju publicistike. foto: Gerald Gross (s lijeva) i Günther Nenning u dvorcu Esterházy

slike: Petar Tyran

Zanimljivo u sceni i slikoviti dogodjaji

Gegi Kustrić u ulogi novinara

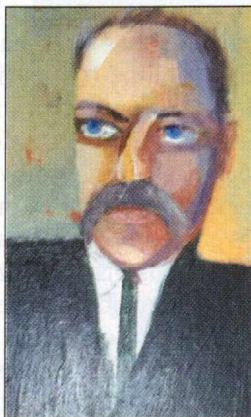
Glumac Gegi Kustrić u Željeznom je čitao Artura Schnitzlera prilikom dodjele ljetosnjih nagrada iz publicistike Gerald Grossu i G. Nenningu

Jadranka Babić s posebnimi portreti

Jadranka Babić prilikom vernisaže 15. maja u galeriji Kavane Franck

BEČ – U medjuvrjenu su jur uhodane i vernisaže i izložbe likovne umjetnosti u galeriji kavane Franck u Börsegasse 12. Ovput izlaže likovna umjetnica, slikarica Jadranka Babić iz Sarajeva. Po struki je diplomirana arhitektica i se je do 1992. ljeta u Sarajevu bavila arhitekturom. Zbog boja u Bosni je pobigla u Beč, kade od 1993. do 2001. ljeta suradjuje kod prof. Rolanda Rainera a od 1993. ljeta ujedno stvara i kao slobodna umjetnica. Do sada je svoja djela izložila jedanput, naime u Ministarstvu za promet, inovativu i tehnologiju u Beču.

Nje slike, dijelom većega formata, su odraz stvarnosti, kako ju vidi umjetnica a posebno se je bavila portretiranjem. U ovi svoji portreti pokušava najti najmarkantnije poteze

recimo obraza odnosno lica, nosa, oči – a već-ki se je naravno i prepoznao na izložbi tih odličnih slik.

Mirko Berlaković i Dani Stern čestitaju svojim nasljednicam u KUGI

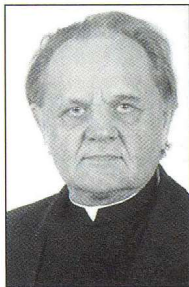
Ovce moje poslušaju glas moj. Ja poznaj nje, a one idu za manom – ovimi misli počne današnje Evandjelje. Svi ljudi na svitu su ovce, dica Božja. Bog nas drži sve za svoje i ne kani, da se i jedan zgubi izmed nas. Sve nas hoće imati na drugom svitu na vjekovječni pašnjaci i pasti ćemo se i sititi ljubavlju.

On nas sve pozna i poziva k sebi. On sve vas, ki čitate ove rede, pozna po imenu. Pozna vaše želje, vaše nevolje i vaše radosti. Prebrojio je i naše vlaste i zna koliko vlasi imamo. Mi ne znamo koliko vlasi imamo ali On zna!

On je naš dobri pastir, ali i ako bi se bili ponekad odaljili od Njega, vratimo se k Njemu kao zgubljeni sin i On nas s najlipšom opravom i posvećujućom milošću čeka. Stalno išće ča je izgubljeno. Stalno išće svoje ovce, svoje izgubljene sine i kćere. Ne šibom, nego jilom, goščinom. Svi mi smo gosti Božji, jer smo svi na goščinu Božju pozvani. Naša Mati Crikva je Jezusev ovčinjak, ali On veli da ima i drugih ovac, ke nisu iz ovoga ovčinjaka. Ima ovac, ke uopće nikad ništa o Jezusu čule nisu. Ali Jezus i s timi računa. Ide i med trnje griha, da spasi sve, ke je grih otkinuo od Njega.

Bog nas hoće peljati na dobre pašnjake, kade nam se nasiti duša i tijelo. Pitaog je apoštole, da su li u čem oskudjivali (*entbehren*) dokle su s Njim išli. Oni velu: ne! Prošio je i apoštole, da mu vjeruju. Danas mnogi ljudi već ne vjeruju Jezusu, ne slijedu ga, sve manje je duhovničkih zvanj. A ča će biti s onimi ljudi ki ostanu bez pastira?

Biti svisni ljudi. Ova prisposoba, ovca je nek zato dobra, da pokaže, kako ovca slijedi svojega pastira. Ali človik je razumno biće, i človik je pozvan da svom svojom pameću stane uz Boga i ga svim srcem ljubi. Ovca automatski nasljeduje pastira, ali mi nismo automati, nego ljudi slobodne volje i se moramo sa svom

Znanci smo Jezuševi

piše: Joško Preč

slobodnom voljom odlučiti za Boga.

A komu bi vjerovao, ako ne Jezusu, ki je svoj život dao za me. Ne žalovati se, kao da bi bio Jezus i danas još na križu, nego se radovati s Goristalim.

Ljudi si želju dobre duhovnike, dobre pastire, ali nekate zabit ljudi, da si mi duhovniki željimo dobre majke i dobre oce, jer u prvom redu, oni su prvi pastiri svoje dice. Ča mo-

re i duhovnik započeti s takovim ditetom, ko je došlo bez vjere u školu?! Najvažniji pastiri svoje dice su roditelji.

More se reći i ovako: Nigdor nije dostao stalnu ulaznicu u nebo. Ovu ulaznicu moremo zgubiti grihom, prevelikom ljubavlju za zemaljskim dobrom, novcem.

Kako će najti to dite svitlo, ako se to svitlo nek zakadjeno vidi kod roditeljev. Zakadjena

vjera ne sviti nikomu. Jezus prošio nas je, da molimo za duhovnička zvanja i za takove duhovnike, kih svitlost se vidi daleko i široko. Neka dojde oganj Duha Svetoga na sve nas, kako je ončas došao na apoštole i da imamo i mi ognjene jezike, da ognjenom ljubavlju glasimo rič Božju. Znam preveć govorimo o Bogu, mjesto da bi mu se klanjali, kako mu se klanjaju sveci, ki ne o Bogu, nego u Bogu, s Bogom napunjeni govoru, kako su bili Duhom Svetim ispunjeni apoštoli na prve Duhe. Kamo Jezus stupi, onde gine škurina. Kade se Jezus objavi, onde nastane svitlo, jer nek kade se Jezus pojavi, onde ima budućnosti. Zato na put s Jezusem. □

U borbi za opstanak pamet je velik teret za človika

Inteligencija je dobra stvar, ali u teški uvjeti ona podrazumiva i dodatni teret organizmu ki mora preživiti, tvrdu svičarski znanstveniki.

FRIBOURG – Frederic Mery i njegovi kolege sa sveučilišća u Fribourgu prisporodbljali su preživljavanje pametnih i manje pametnih vinskih mušic kada nima dovoljno hrane, a pokazalo se je, da preživljava veći broj onih mušic, ke sporije, poljackije uču.

Znanstveniki su najprije uzgojili skupinu vinskih mušic ke su vrlo brzo učile. Omogućili su im da polažu jaja na podlogu natopljenju sokom naranče ili ananas, ali bi jedna od tih podlogov bila natopljena i gorkim kininom. Potom bi im dali podloge natopljene samo sokom, ali bi neke od njih zapametile da je jedna od prijašnjih podlogov bila natopljena kininom, pa bi polagale jaja samo na podlogu natopljenju drugim sokom.

Znanstveniki su zatim skupili njeva jaja i uzgojili sljedeći naraščaj mušica tr im dali istu prigodu da nauču ka-

ko bi od onih ke su donesle „ispravnu“ odluku uzgojili novi naraščaj mušic.

Po 20 naraščajev, većina uzgojenih mušic naučila bi zadaću otprva. Ne samo da su bolje prepoznavale različne okuse sokov i izbigavale kinin, nego im je za to tribalo samo tri do pet pokušajev.

I obične vinske mušice na kraju bi naučile ki okus je „saboriran“, ali bi im tribalo već vrijeme, a i prlje bi zaboravljale naučeno. Tako su znanstveniki izolirali gen i brzinu učenja, a oni su očigledno vrlo povezani.

No, kad su se ličinke pametnijih vinskih mušic morale naticati s običnimi u borbi za malobrojne izvore hrane, preživio je manji broj pametnijih mušic.

Frederic Mery pretpostavlja da „pametnije“ mušice sporije jidu tr da vjerojatno preveć energije trošu na uspostavu vezov med neuronom u moždžani, pak zato raspoložu s manje kalorijov, a sve to događa se u uvjeti u ki nema dovoljno hrane.

(Hina)

Većjezični rječnik pri likom proširenja EU

ŽELJEZNO – Katoličanska akcija Dijeceze Željezno će prilikom proširenja Europske unije podiliti rječnike, ki sadržavaju deset najvažnijih frazov i molitvu „*Otac naš*“ u svi četiri jeziki Gradišća. Rječnici ćedu biti na nimškom, hrvatskom, ugarskom i romskom jeziku, ali i na slovačkom i na slovenskom jeziku.

Čajta: trojezična maša

ČAJTA – Na dan proširenja Europske unije, subotu, 1. maja, Katoličanska akcija će na granici organizirati fešte i u 13 sel uz granicu prirediti većjezične svete maše.

Na graničnom prijelazu Čajta-Bucus će se gradišćanski biskup dr. Pavao Iby sastati s biskupom Sambotela, Istvanom Konkolyjem.

Svetačnost u Gijeci

GIJECA – U dvorcu u Gijeci 300 dice iz šest držav je svečevalo proširenje EU. Školari su dopodne prezentirali prikogranične školske projekte. Škole predstavljaju pojedine države, ke ćedu 1. maja pristupiti Europskoj uniji. (ur.)

Maloborištofci jasan je dobitnik u općinskom derbiju

Maloborištof G. Varga (sredina) se je mogao probiti u ovom prodroru protiv Velikoborištofcev/Šuševceva Fazekasom (livo) i St. Varga (desno)

M. Borištof - V. Borištof/Šuševci 4 : 0 (4:0)

Općinski derbi su Maloborištofci odlučili jasno za sebe. Odlučno je bilo, da su domaćini agirali od početka srčnije i većim zalaganjem. Po peljanju G. Varge u 5. minuti su stisnuli Velikoborištofcev u svoju polovicu i legionari Maloga Borištofa su skrbili pomoću vratara gostov Böhma ranoj odluci. Po 4:0 Bachratija su domaćini snížili tempo, ali Velikoborištofci/Šuševci nisu to znali iskoristiti ni za časni gol. Striljeji: Varga G., Gludovac M. Bednar, Bachraty – Mali Borištof, 200, Pauković – Rezerve: 8 : 0

Kalištof - Sigrob 2 : 1 (0:0)

Po hektičnoj početnoj fazi su gosti iz Sigroba preuzeli kontrolu igre,

ali do pauze su mriže mirovale. Kad je Zeliska u 60. min. stavio na 0:1 su se Kalištofci zbudili i po izjednačenju Orsule u 68. min. je Stros deset minut kasnije odlučio susret. Striljeji: Orsula, Stros; Zeliska – Kalištof, 150, Buranić – Rezerve: 3 : 3

I. razred sredina

1. Malištof	23	18	0	5	69	25	54
2. Gornja Pulja	23	16	3	4	62	23	51
3. Kalištof	23	14	3	6	56	41	45
4. Lekindrof	23	14	2	7	68	40	44
5. Svetica	23	13	3	7	60	31	42
6. Kobrštof	23	10	7	6	46	37	37
7. Sigrob	23	10	4	9	47	43	34
8. Lakimpuh	23	10	3	10	50	46	33
9. Veprštof	23	7	4	12	46	54	25
10. Racindrof	23	7	3	13	33	55	24
11. Mali Borištof	23	6	2	15	33	55	20
12. V. Borištof	23	5	4	14	16	59	19
13. Ratištof	23	5	2	16	22	72	17
14. Štamperak	23	4	4	15	27	54	16

Humor

Dva prosjaki, od kih je jedan držao bombonijeru u ruki, strefu se na ulici.

„Oh! Kakov luksuz!“ – začudi se prvi.

„Zač luksuz?“

„Ča se tako činiš?. Misliš da nisam vidio bombonijeru?“

„Ali ča, kakovu bombonijeru! Selim se!“

„Bobi, jesi li primio moje pismo?“ – upita Moric.

„Ono u kom me prosiš, da ti posudim tisuć eurov?“

„Da!“

„Eh, vidiš, nisam!“

izreka tajedna

„Da se većina zgleda na manjinu je najjasnija stvar i se po sebi razumi! Danas grabiti za nečijim teritorijom je apsolutna bedavost“

dr. Michael Häupl, gradonačelnik Beča, 13. maja u ministarstvu pravosuđa pri svetačnosti povodom 50. obljetnice potpisivanja državnoga ugovora

ORFB

Dobar dan Hrvati

29. maj (13.30)

<http://volksgruppen.orf.at/kroatien>
(VPS 03.30 u ORF 2)

* »Simpozij HKD-a«

* »Ča je ostalo od Državnoga ugovora?«
Visti

* »Novinarska nagrada za Narodn. redakciju ORF-a«

* »Akcija cipljena protiv hepatitisa«

* Kalendar priredab

* »Shodišće u Kupres«

* »Načinjanje fućkic«

* »CD-jka Tovarusev«

naš aforizam

„Točnost je odlika savijesnih i znatiželjnih ljudi!“

Arthur Schopenhauer

poznate ovu?

„Kod najbedavijega seljaka rastu najveći krumpiri!“

hrvatska narodna

nogomet – 27. /28. /29. maja

Regionalna liga: Petak (19.30)

Wr. Sportklub - Pandrof

Zemaljska liga: Subotu (17.00)

Cundrof - Pajngrt. Nedilju

(17.00) Fortnava - Klimpuh

Eberava - Nova Gora

2. liga sjever: Subotu (17.00)

Mönchhof - Štikapron. Nedilju

(17.00) Gijeca - SK Bijelo Selo

- Andau, Cindrof - Uzlop

Binta - Trajštof

2. liga sredina: Subotu (17.00)

Rasporak - Pečva. Nedilju

(17.00) Pilištof - Otava

1. razred sjever: Nedilju

(17.00) Volja - Vorištan

UFC Bijeo Selo - Svetojurje

St. Andrä - Vulkaprodštof

1. razred sredina: Nedilju

(17.00) Veliki Borištof/Šuševci

- Štamperak, Lakimpuh - Mali

Borištof, Kobrštof - Kalištof

1. razred a jug: Subotu

(19.00) Rohunac - Čajta

1. razred b jug: Subotu

(17.00) Sveti Križ - Pinkovac

2. razred sjever: Nedilju

(17.00) Novo Selo - Bajdin

Celindof - Cogrštof

2. razred sredina: Nedilju

(17.00) Drfelj - Frakanava,

Dolnja Pulja - Čulindrof

Piringštof - Mjenovo, Filež -

Dolnji Ramac, Livka - Gerištof

2. razred sredina: Nedilju

(17.00) Sabara - Kroisegg

Tambecari (Petra Borota-Buranić) i Černi Černut u odličnom raspoloženju u trajštofskom rastoku OLEANDER

HRVATSKE NOVINE
slika tajedna:

š p o r t

piše Rudi Berlaković

Napete finalne igre narašćaja Gradišćanskoga nogometnoga saveza

Nogometna zajednica Thermenland Süd (Santalek, Pukštrof [Bocksdorf], Stinjaki, Rohrbrunn), Nz Matrštof (Matrštof, Fortnava, Marca) i Nz 2000 (Kerestur, Haračun, Lekindrof, Lakin-drof, Rajnof, Svetica, Veliki Borištof) su osvojili titule Zemalj-

skih prvakov u narašćaju. Na nogometni igrališti u Novoj Gori i Cundrofu su se odigrale finalne igre. Gledatelji su pratili napete igre, jer konačno je u tri od četire finalne igre spala odluka o prvaku. U finalu su se igrali Nz 2000 i Nz Matrštof. Odluku o prvaku donijeli su strijelci u striljanju penalov, jedinaestarcem.

Zdola 13 ljet

Nz Thermenland Süd - Borta
0 : 0

4:3 po striljanju penalov

Jur prva finalna igra u Novoj Gori je nudila dramatičnu i napetu utakmicu. Obadvi momčadwe su imale poredicu dobrih prilika, ke ali nisu iskoristile. Fassel od momčadi Thermenlanda je imao i peh, kad je njegov udarac pogodio samo gredu. U striljanju penalov je nastao vratar Thermenlanda, Svetić junak, kad je parirao jedanaesterac Herrklotza i tim otvorio svojoj momčadi put dobitku i tituli zemaljskoga prvaka momčadi narašćaja zdola 13. ljet.

Nova Gora, 250, Hajsan

Zdola 14 ljet

Nz Matrštof - SV Borta
1 : 1 (0:0)

4:2 po striljanju penalov

U drugoj finalnoj partiji su takaj stale u Novoj Gori dvi ravnopravne momčadi nasuprot. Po prvom poluvrimenu bez golov su Matrštofci prošli u 47. minuti po голу Knöbla u peljanje. Ali veselje nije duralo dugo, jer F. Weinhandel je samo četire minute kasnije poravnao, a potom su mriže mirovale najprije do kraja utakmice. U striljanju penalov su imali Matrštofci bolje živce i tukli svoje vršnjake 4:2 i tim je smio narašćaj Matrštofa svečevati osvojenje titule u kategoriji zdola 14 ljet.

Nz Thermenland u koj se igraju i neki igrači iz Stinjakov su osvojili po petom striljanju penalov titulu Zemaljskoga prvaka zdola 13 ljet

Striljci: Knöbl; Weinhandel
– Nova Gora, 250, Čvrljak

Nz Oberbank - Nz 2000
2 : 2 (2:2)

Početna faza je stala jasno u znaku Nz Oberbank (Cindrof, Klimpuh, Trajštof), ki su po goli Pintera u 4. minuti

i Pleve u 7. minuti šokirali Nz 2000. Ali Sridnjogradišćanci su se zdravim zalaganjem i borbom vratili najzad u igru i po priključenju Tröschera u 11. minuti iz penala su po pol ure izjednačili golom Mihalkovića.

Nogometaši zdola 15 ljet iz Cindrofa, Klimpuha i Trajštofa pod imenom Nz Oberbank je bila ravnopravna u finalu momčadi zdola 15 ljet

U nastavku je najprije do minirao Nz 2000, ali u finišu su mali kader i velika vrućina skoro peljali zgubitku, ali po čistom kraju, kad su Sjeverni gradišćanci napravili veliki pritisak, Markić i Pleva su pustili odluku u redovitorij vrimenu.

U striljanju penalov je Nz 2000 imao u vrataru Zolles adu u svojem timu, ki je svladanjem šestoga penala koristio svoj tim titulom zemaljskoga prvaka u kategoriji momčadi zdola 15 ljet.

Striljci: Pinter, Pleva;
Tröschner, Mihalković
– Cundrof, 300, Schneider

<http://www.hrvatskenovine.at>
ured@hrvatskenovine.at

Nz Waha - Nz Matrštof
0 : 4 (0:2)

Nz Waha (Sv. Margareta Uzlop) je došla jur u prvom poluvrimenu s dvimi golovima zaostatak. Akoprem je parNZ Waha u nastavku pokušala dojeti velikim zalaganjem u igru se ovo nije ugodalo. Naim po črljenom kartonu za Petermanna u 53. minuti je decimirana momčad Nz Sv. Margareta/Uzlopa bila bez šanse. Goli Niesslera i Koze je Nz-Matrštof visokim dobitkom osigurala titulu Zemaljskoga prvaka – a veselje je bilo jako veliko.

Striljci: Sejmenović, Poor,
Niessler, Koza
– Cundrof, 350, Pethö

Knjiga J. Lavičke »Naše lipo selo«

Joza Lavička
i Petar Tyran

Srijedu, 21. marca u Beču, u Hrvatskom centru je bila prezentacija autobiografske knjige moravskoga Hrvata Joze Lavičke »Lipo naše selo – na spominak južnomoravskih Hrvatov« (Josef Lawitschka: »Lipo naše selo – Paměti jihomoravského Chorvata«). Kako je rekao Joza Lavička, ovom knjigom kani tomu doprinesti, da se ne zgubi jezik i kultura Hrvatov u Moravskoj, jer je jedan od zadnjih živih iz te najsjevernije grane ove hrvatske dijaspore.

BEČ – Kako je u svojem uvodu ovoj prezentaciji rekao Petar Tyran, recenzent Lavičkine knjige »Lipo naše selo« „... U ovi daní se spominjemo 50. obljetnice utemeljenja Europske unije. Uz ostalo je to i povod za ciklus, za cijeli red predavanja i priredaba, promocijov i prezentacijov Hrvatskoga centra u Beču. Težišće leži na povijesni tema, svenek i s posebnim gledišćem na same sebe, na Gradišćanske Hrvate kao nacionalnu manjinu, na manjinsku politiku uopće i na hrvatsku zajednicu u najširjem smislu.

Pod to težišće padaju do sada i tri »Razgovori u Centru«, s dvimi veleposlaniki (dr. Ludwig Steiner i prof. dr. Zoran Jašić) kao i nedavno s povjesničarom dr. Jonnyjem Moserom o progonu Židovov pred svim i iz hrvatskih sel Gradišća i kako je preživio nacističku

strahovlast J. Moser »Wallenbergs Laufbursche; Picus '07.). Pod ovo težišće naravno pada i prezentacija knjige o povijesti nekadašnje Austrijske čitaonice, kašnje pak Austrijskoga kulturnoga instituta a u najnovije pak Austrijskoga foruma u Zagrebu »Od utorka do utorka« (T. Stamać, Zagreb '06.). A naravno, da pod ovo tematsko težišće pada i sudbina najsjevernije grane današnjih Gradišćanskih Hrvatov, dakle stare hrvatske dijaspore, to jest: sudbina, mogli bi čak i reći etnocida nad Hrvati u Moravskoj 1947./1948. ljeta. Sljedeći odlomak iz uvoda u ovu knjigu odmah kaže o čijem i kakovom jeziku se radi, o koj vjerskoj zajednici, o koj zemlji i o kakovoj sudbini.“

Lipo je bilo naše selo. Četiri stuo liet sme živili na Moravi, va Frielištofi, Dobrom Puolju a Nuovoj Preravi, a hrvatski govorili. Ale danas su to od Hrvatov odpušćena sela. Ur dvakrat u poslidnjih četirestuo liet su na od naših rodnjih selov silnu moć prognali. Početkom 16. stoljeća sme bižali pred Turki, a po drugoj svitskoj vojski su nas komunisti auti a uguom po cielej sjevernoj Moravi va čuda tujih selov roselili. (...) Nisu znali kade će se ciesta skončit, kade ćeju za nje zvoni zvonit. Tako su se Hrvati pogubili. Najzad su

ostali njihovi pokuojni rodjaki na cmitiri. (...) Mi Frielištofci sme se na nuovu domovinu zvikli, našoj dici nuovo gnjazdo va nuovom seli nanuovo upravili. Ale Hrvate iz naše dice nisme mogli udielat!

Kako je nadalje rekao Petar Tyran „Držeći u ruki ovu relativno opsežnu dvojezičnu knjižicu, hrvatsko-češko izdanje »Lipo naše selo – Paměti jihomoravského Chorvata« (Izdavačka kuća Miroslav Kouba, Aequitas, Praha 2005.) ovde imamo posla s kronikom ova nekad zapravo do 1947./48. ljeta hrvatskoga sela. Ali je Joza Lavička takorekuć naučio ovu kroniku na svoju biografiju, na svoj životopis, ki počinje 31. januar 1933. ljeta. Materijal za knjigu je zabrao,

predložio za tisak i napisao uvod mladi slavist Andrej Novik iz Praga.

Kroz knjigu nas sprohadja i akademski slikar Othmar Ružička

Ova knjiga je autobiografskoga karaktera. Povida nam i štorice, pripetenja iz mladih ljet Joze Lavičke. Ali more se doznati i za narodne običaje i za hrvatska povidanja.“

Kroz knjigu nas sprohadja i Othmar Ružička, akademski slikar s izborom njegovih slik, na ki moremo najti minuciozno, detaljirano slikano selo i ljude. Ča se tiče tipičnoga hrvatskoga kiritofa i narodnih nošnjov, hrvatski rubi piše J. Lavička uz ostalo: „Junak je s Hrvaticu va kuoli tancav, ni biv

Domovina i majka mila

Kristijan Meršić

Daleko je moj mili dom, nosim te pod krilom srca moć. Gdje sada živim i radujem se ja, tamo je moja sudbina.

Života muškog sam dosta kušao, tugu i žalost sam puno puta vidio. Slušam sada pjesme roda mog, najvažnije je, nikada me nije ostavio Bog.

Gdje srce živi i ljubav vlada, tamo je raj, raj vjernosti, neka tamo živiš ti, majko moja radosti.

Sokole dragi, leti daleko, pjevaj glasno i reci joj, za uvijek majka jedina biti ćeš ti, majko moja ljubavi.

(1. 1. 2007.)

na svitu lipši parić kot oni dva. Od ciele okolice su došli na naš kiritof a hodke kukat nek zato, da bi naše lipe, hrvatske rubi vidili...

Dijele toga bogatoga nasljedstva, jerba u tanci i jačka je stavio i zapokao u koreografiju Štefan Novak, umjetnički peljač folklornoga ansambla *Xolo-Slavuja*. Praizveli su ju na Hrvatskom balu 2004. ljeta u Parkhotelu Schönbrunn.

Kako je prilikom prezentacije uz ostalo naglasio P. Tyran, „Vrijeda će se obilježiti i 50. obljetnica prisilnoga raseljenja moravskih Hrvatov, ko se je moglo naslutiti jur 1947. ljeta ali je za maloga Jozu (Lavička, op. ur.) započelo 16. junija 1948. ljeta. U polnoć toga dana je počeo big i obitelji Lavička. Nisu kanili čekati deportaciju u neko selo na sjeveru Moravske i da bi je onde naselili kao nečije sluge i službene, i zato su bižali – kao Staroaustrijanci – iz Čehoslovačke u nedaleku susjednu Austriju: kroz 1,5 metrov diboku graničnu rijeku Dinju (Thaya).

Kako je prilikom prezentacije rekao Joza Lavička, s Gradišćanskimi Hrvati se je po prvi put upoznao 1986. ljeta. Slavist i lektor za gradišćanskohrvatski na Bečkom sveučilišću, dr. Ludvik Kuzmić je rekao u diskusiji, da su poje-

Svega se događa u ljudskoj glavi! (1)

Ljudska glava se formira po osmi tajedni trudnoće. Nje konstrukcija je jedna od najkompleksnijih u prirodi. Zanimljivo je, da se sama tvorba glave događa izuzetno brzo. Po osmi tajedni su milijarde

celov stvorile mozak. Razvijene su oči i uši, prepoznatljiv je obraz ki ima usta, nos, jezik i kosti lubanje (*Schädel*). Čim je potpuno razvita lubanja, je nevjerojatno čvrsta. John Evans je 1977. ljeta na glavi balansirao 189 kg teške cigle i ugodalo mu se je držati je na

glavi 10 sekundov dugo. Ali ta čvrstoća ne potiče samo od glave, i mišići i kralješci (*Wirbeln*) u kralježnici (*Wirbelsäule*) su tako jaki.

Ljudska glava prosječno ima šest kilogramov. To je otprilike osam procentov ukupne tjelovne težine. Stvarni proces odsapanja se odvija u plućima, ali početak i kraj u glavi. Ali u glavi se događa na pri-

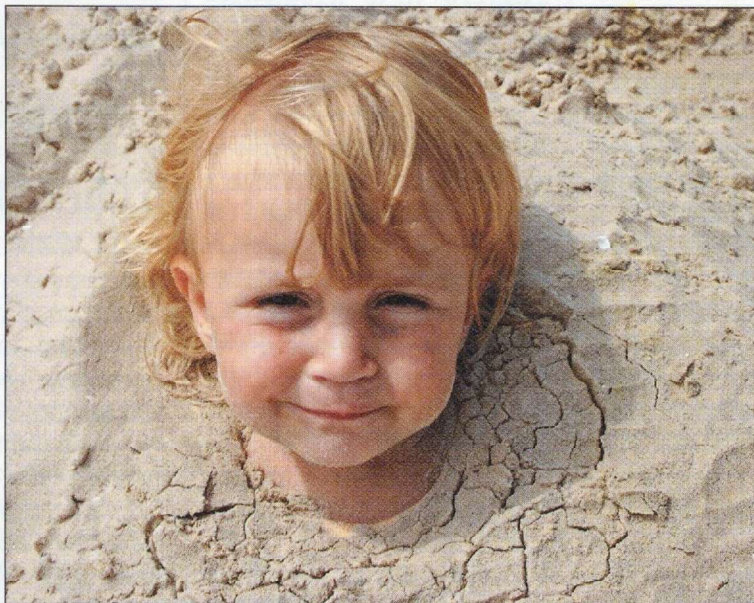
liku i kašalj, kihanje i govor. Jedna od najtajanstvenijih funkcijov je smih, ki ima svoj karakterističan način, „ha-ha-ha“ ili „ho-ho-ho“, ali ne „ha-ho-ho-ho“. Smih more biti i dobavljev.

Tokom žitka človik ziše oko 250.000 puti. Najvjerojatnije objašnjenje za zihanje je, da se pritom rastežu laloke i prirodni refleksi održava djelo pluć.

Naš nos ima važniju ulogu nego mislimo. Iako nismo u stanju prepoznati sve zadace nosa, moremo na priliku dušati tuđe čuti. Tako moremo nanjušiti (*wittern*) strah, zadovoljstvo i stupanj čijega seksualnoga uzbuđenja. Žene to bolje znaju nego muži.

Sposobnost raspoznavanja duhov ovih o olfaktornoj membrani, ka je u zadnjem dijelu nosne šupljine i ima veličinu poštanske marke. Ona sadrži deset milijoni receptorov. Unutar te membrane je već nego 1000 različnih receptornih celov, ke nam omogućuju da raziznamo 10.000 duhov, aromov i vonjbov.

(Agnjica Schuster)

Dokazano je, da se smijemo 30 puti već, kad smo u društvu. Nijedan ne zna zač se smijemo, ali znanstvenikom se je ugodalo dokazati, da se ne moremo sami sebe požakljati i tako izazvati smih. 50 procentov ljudi ziše, kad vidu zihati drugoga. Kot smih tako i zihanje more biti dobavljivo. Dite u maternici počne zihati otprilike u 11. tajednu trudnoće.

Nutarnji mir!

Konrad Adenauer je jednoč rekao zvanarednu rečenicu:

Prihvati ljude takove kot su. Drugi ne postoju!

Ča to nije divna životna filozofija? Znamda se Vi ionako ne tužite na ljude, ča djelaju ili ne djelaju, kako to djelaju ili ne djelaju, ča su rekli ili ča nisu rekli... Onda ionako živite mirno, u ravnoteži sa sobom i svitom! Gdo se ipak kadakoč potrkne prik drugih ljudi, on će s Adenauerovim geslom živiti kot u paradžomu.

- *Bilo bi idealno, ne zabadati se u ljude na poslu, u familiji, na susjedstvu, u prodavaonici...*

- *Bilo bi idealno, ne očekivati od drugih, da se ponašaju kot bi odgovaralo meni.*

- *Bilo bi idealno, ignorirati falinge drugih i posvetiti se vlastim potreboćam, izazovom, ciljem i željam.*

- *Bilo bi idealno uviditi, da jedino ja odlučujem, je li ću se jadatai ili zbantovati, da me nijedan ne prisiljava na to.*

- *Bilo bi idealno, postupati milosrdnije s ljudi okolo mene, ar su i oni samo ljudi, i bilo bi idealno, oprostiti ljudem, ako su me zbantovali, naranili.*

-ica

Ste znali?

Ča znači živiti skupa, ali odvojeno?

Postotak nekonvencionalnih načinov skupnoga življenja se je u zadnji petnaesti ljeti povišeo. Sve već parov se odlučuje živiti u razlučeni domaćinstvi s tim da kot partneri ostaju skupa. Ta novi način skupnoga življenja znanstveniki nazivaju „living apart together“ (LAT).

Da je ov fenomen sve popularniji, potvrđuje reprezentativna študija Nimškoga in-

stituta za gospodarsko istraživanje. Tako je udio onih parov, ki živu u odvojeni domaćinstvi od 11,6 procentov u ljetu 1992. narasao na 13,4 procentov u ljetu 2006. Trend se zvećega odnosi na starje pare: 4,7 procentov žen, ke su bile starje od 38 ljet, su 1992. ljeta živile odvojeno od svojega čvrstoga partnera. 14 ljet kasnije je jur 7,9 procentov žen u toj starosti živilo odvojeno od svojega čvrstoga partnera. Kod muži se vidi isti razvitak.

Odvojeno stanovanje je ada za mnoge pare zvećega u veliki varoši atraktivna alternativa. Analize kažu, da su takozvani LAT-odnosi prosječ-

no manje stabilni nego partnerstva u skupnom domaćinstvu. Odnos na distancu ada nije prelazan fenomen na putu prema skupnomu domaćinstvu, nego samostalan oblik partnerstva.

LAT-odnosi omogućuju parom već slobode, ča se more realizirati samo na zanoz blizine.

Neka žena je argumentirala ovako: Ja ga ta-

ko ljubim, da ne kanim riskirati dobar odnos samo zato, da imamo skupno domaćinstvo sa svimi svakidanjimi problemi, ki rezultiraju iz njega.

Dogodjaji i priredbe po hrvatski seli u Gradišću, Slovačkoj, Ugarskoj i u Beču

Hrvatsko kazalište

VELIKI BORIŠTOF (18. januar) – Naobrazbeno djelo klimpuške fare poziva na šalni igrokaz »*Emancipacija*« (Ravnopravnost) po Marleni Varga; nedilja, 18. I. (18.00) u krčmi Derdak.

BEČ (29. januar) – Kazališna grupa Mjenovo poziva na komediju »*Busy Body – u sve se paća*«; četvrtak 29. I. (19.30) u Beču u Domu susreta, Königseggasse 10.

BORTA – Svaku subotu (9.00 - 11.00) u kapelici bolnice Borte, u uri za spovid i razgovore (u teškoća) stoji na raspolaganje farinik u mir. brat dr. Jandre Karall i na hrvatskom jeziku.

KISEG – Hrvatske maše se služu svaku 2. i 4. nedilju u misecu u crikvi sv. Emerika/Mirka (17.00); na 2. nedilju ju služi vlč. dr. Ante Kolić a na 4. nedilju u misecu vlč. Štefan Dumović.

BEČ (16. januar) – Klub seniorov (dija predavanje o Poljskoj); petak, 16. I. (15.00) u Schwindgasse 13.

BEČ (16. januar) – Književni večer: predstavljanje trilogije Kasijane Milošević »*Mi među sobom*« kao i kabaretsko prikaziva-

nje odlomkov knjige Darka Markova »*Sumrak u bečkom haustorju*«; petak, 16. I. (19.00), u Der Keller, Beč 1.; Laurenzberg 2.

BEČ (22. januar) – Zaba-va s tamburaškim sastavom *Strune*; četvrtak, 22. I. (20.00) u Hrvatskom centru, Schwindgasse 14.

BEČ (23. januar) – Klub seniorov; petak, 23. I. (15.00) u Schwindgasse 13.

BEČ (23. januar) – Zijah Sokolović i »*Cabares, cabareis*«; petak, 23. I. (19.30) u Theater Akzent, Beč 4.; Theresianumgasse 18, www.akzent.at

BEČ (24. januar) – »Medjunarodna smotra folklor« pod geslom »Zajedno smo jači«; izvodjači ki sudjeluju su: 1. Bakirköy Genciluk Ve (Turska), 2. folklor-na grupa *D'Nimsbacher u. Wimsbacher 3-Gesang* (Austrija), 3. *KUD Metković* (Hrvatska), 4. folklor-ni ansambl *Ljupco Santov* (Makedonija), 5. *KUD Silvije Strahimir Kranjčević - Zürich* (Švicarska), 6. *KUD Konoplje* iz Hrvatske Kemlje (Ugarska), 7. *HKUD Željezničar* iz Osijeka (Hrvatska), 8. *KUD Izvor* iz Usore (BiH), 9. *KUD Šupa* iz Zovika (BiH), 10. Folklor-ni ansambl *Anno 93* iz Beča; u zabavnom dijelu programa nastupa tamburaški sastav *Slavonske Lole*; moderator-i programa su: Branko Uvodić (HRT) i Kristina Buconić (ORF); subota, 24. I. (19.00) Längenfeldgasse 13-15, Beč 12.

NOVO SELO (25. januar) – »*Hodočasno putovanje po slijedi sv. Jakova*« predavanje dr. Gerharda Lončara i Betice Gorgošilić; nedilja, 25. I. (15.30) u školi.

BEČ (26. januar) – Koncertni ured Varaždin poziva na program »Iz varaždinske ostavštine« u povodu 800. obljetnice proglašenja Varaždina slobodnim kraljevskim gradom; koncert daje Hrvatski komorni orkestar, *Dičji ženski zbor Zvezdice*, dirigent Ivan Skender, solistice: Tanja Ruždjak (sopran) i Marija Buzdovačić (sopran); program: Bobić, Vanhal, Wirth; 26. I. (19.30); Stara Gradska vijećnica; u predvorju dvorane bit ćedu postavljene izložbe pisam obitelji Bombelles s Ministrom vanjskih poslova Austro-Ugarske Metternichom i carom Franjom Josipom u razdoblju od 1824. do 1850. u suradnji s Državnim arhivom u Varaždinu i Paneuropskom unijom (FIMA).

BEČ (6. februar) – Klub seniorov; petak, 6. II. (15.00) u Schwindgasse 13.

Hrvatske maše u Beču s kan. mons. Tomom Krojerom

† Utorak, 20. januar (18.00) u Petrovoj crikvi
 † Nedilja, 8. februar (17.00) u Hrvatskom centru
 † Utorak, 17. februar (18.00) u Petrovoj crikvi
 † Nedilja, 15. marc (17.00) u Kalvarienbergkirche

Hrvatski bal u Beču 24. I. u Parkhotelu Schönbrunn

Hrvatski bali

VELIKI BORIŠTOF (17. januar) – KUGA-bal; geslo »KUGA ruskaja«; subota, 17. I. (20.00) ☎ 02614/7001 ili +421/91/560 766 adrija.ba@orangemail.sk

BEČ (24. januara) – 62. po redu Hrvatski bal ljetos pod geslom »Beč-Bratislava-Zagreb«; subotu, 24. I. u Parkhotelu Schönbrunn, Hietzinger Hauptstrasse 10-20; ulaz 20.00 otvaranje 20.30; otvara folklorni ansambl *Črip* (Devinsko Novo Selo; SK), sviraju: *Forum* (Zadar), *HGM Jazzorkestar* (Zagreb-Grac), *Tambečari* (Beč), *Pax* (Gradišće), *Cimbalova kapela bratov Kuštarovce* (Požun, SK), *Melodija* (Hrvatski Jandrof (SK), *Basbaritenori & Sestrotket* (Beč), moliškohrvatska kvadrilja (ulaznina 45/40/25 €); naručbe ☎ 01/5046354, faks 01/5046354-9, ured@hrvatskicentar.at.

SAMBOTEL (31. januar) – Hrvatski bal u Športskoj dvorani u organizaciji Manjinske samouprave Sambotela, suorganizator je Županijska Samouprava Županije Vas; u Kulturnom i športskom domu Agora; subotu, 31. (19.30), otvara *KUD Gradišće* iz Petrovoga Sela i Mišoviti pjevački zbor *Djurdjice* iz Sambotela, sviraju *Pinkica* i grupa *Povratak* (Sisak); ulaznicu se moru kupiti: Hrvatska manjinska samouprava Sambotela, ul. Kisfaludy 1. ili: ☎ 0036/94/319-944, mobil ☎ 0036/30/351-2471.

HRVATSKI JANDROF (31. januar) – Hrvatski bal u organizaciji društva mladih i starih; otvara mjesni *Jačkarni zbor*. za zabavu sviraju *Meteor* i *Melodija*; tombola; subotu, 31. I. (20.00) u domu kulture.

VINCJET (6. februar) – Hrvatski bal HKD-a Jug u organizaciji NK-a Pinkovac; bal otvara HKD Nova Gora; svira *Pinka Band*, ulaznina 8 €, dar za dame, rezervacija: Silke Balašković ☎ 0664/3123524; petak, 6. II. (20.30) u kulturnoj dvorani.

ČUNOVO (7. februar) – Hrvatski bal; svira *Mondeo*; tombola; subota, 7. II. (19.00) u domu kulture (ulaznina: 18 €), kontakt ☎ 0042/1/902618536.

BEČ (14. februar) – Hrvatski bal AHKZ-a u Hotelu Wimberger; za zabavu sviraju Jasmin Stavros i *Najbolji hrvatski tamburaši*, u polnoć nastupa *HKUD Dikovaca* iz Dalmacije; sub., 14. II. (20.00); rezervacije: ☎ 0660/6563287.

KUGA-NOVOSTI-NEWS

VELIKI BORIŠTOF – ☎ 02614/7001, faks 7001-55
 e-mail: office@kuga.

➤ Subota, 17. I. 09. (20.00) KUGA-bal; geslo: KUGA ruskaja.

➤ Četvrtak, 5. II. (19.00) džez i vino, muzika: Di Odradn, vino: vinarska pivnica Kerestur
 ➤ Subota, 14. II. (20.00) Hopa Zupa! Balkan-Ska-Reggae & Disco: *Faia Salamanda* iz Koruške, *Car Radio Band* iz Beča, DJ-i Ivan i Erös Pista.

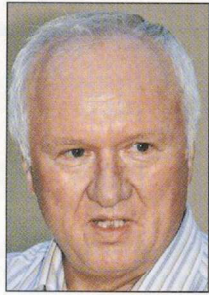
➤ Subota, 28. II. (20.00) Kabaret: Stermann i Grissemann: »*Nimški kuhinjski show*«.

➤ Četvrtak, 5. III. (19.00) džez i vino i moda, muzika: *Hot n' Sin*, vino: vinogradar Rác iz Lekindrofa, moda: Atelje Mohap, Štuma

➤ Subota, 7. III. (20.00) LADO – Ansambl narodnih plesov i pjesam Hrvatske.

V. Inzko novi predsjednik NSKS

Austrijski diplomat Valentin Inzko u svojoj novoj i dodatnoj funkciji kao predsjednik Narodnoga savjeta koruških Slovencev kani smiriti situaciju unutar Slovencev u Austriji i nastoji na tom, da Austrija mora riješiti probleme. (3. str.)

Dr. Ferdinand Mühlgaszner, teolog, sociolog i povjesničar je 23. maja u domaćoj Čembi svečevao svoj 70. rođendan. (9. stranica)

Österr. Nationalbibliothek
z.Hd. Hr. Petzlmek Josefsplatz 1
A-1010 WIEN

02Z031573 P.b.b.

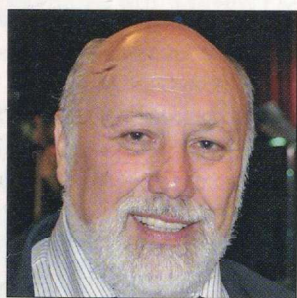
Tajednik Gradišćanskih Hrvatov

HRVATSKE NOVINE

Ljeto 101. broj 26.

SLOGA JE MOĆ

25. juni 2010., cijena (1 €)

Vili Palatin i EBU (13. str.)

Hrvatske novine slavu 100 ljet!

vidi i prilog

POSEBNI BROJ

Pri prezentaciji projekta
»100 ljet HRVATSKE NOVINE«
u KUGI (vidi 8. stranicu)

100 ljet
Hrvatske
novine

Kaczynski i Komorowski

U Poljskoj 4. julija biraju novoga predsjednika med liberalom Bronisławom Komorowskim i konzervativcem Jarosławom Kaczynskim, ki su zauzeli pe-ljajuće pozicije 20. junija u 1. krugu izborov. (2. str.)

P.b.b. Erscheinungsort & Verlagspostamt:
7001 Eisenstadt
Naslov uredništva: 7001 Željezno, pošt. pretinac 26
☎ 02682/61470, faks: 02682/61470-9

Antifašizam i domovinski boj su temelji HR (4. str.)

Životni stil: Naš žitak s cvijećem kroz povijest (5. str.)

Porculan sabirača Martona u Palais Liechtenstein (8.)

»Generacija 91.-95.« ZKM-a uspješna i u Beču (10. str.)

Gradišćanski šport (22., 23. i 24. str.)

komentar

I po 100 ljet nima uzroka se počinuti od svih trudov!

Malo kih novin ima – ne samo u Gradišću odnosno u Austriji, nego i širom sveta, ke moru pokazati na sto ljet dugu tradiciju. HRVATSKE NOVINE to moru i se ponosu s tim. Pred svim i zbog toga, da je u prošlih sto ljet uvijek bilo ljudi, kim je bilo važno, da i Gradišćanski Hrvati imaju svoje novine, da imaju svoj tiskani organ i da se s njim moru ponositi i identificirati. Naravno je bilo svenek, je i dandanas, i će u nadalje biti takovih, kim malo ča paše, ki puno toga kritiziraju i ki bi sve znali bolje, ako ne najbolje. Takov je svit i nećemo ga preminiti, niti čedu novine preminiti svit. Ali znaju uticati na tijek vrimenta, su u stanju da ipak malo korigiraju smir, u kom već čega ide ili teče. Pred svim su vlašće novine i čimbenik identifikacije. Najveć ovakove novine falu onim, ki ih nimaju. Oni ki ih imaju si dostkrat toga nisu svisni ča imaju i koliko je vridno da je imaju. Ako ov jubilej »100 LJET HRVATSKE NOVINE« tomu more barem malo doprinesiti, da se opet jednoč spomenemo vridnosti ovakovoga tiskanoga medija, onda smo jur postigli važan cilj. Sto ljet je puno i more se tim ponositi – ali je čuda premalo da bi se sada moglo povući u naslonjaču i se spočinuti od svih tere-tov i teškoć ovoga cijeloga stoljeća. Samo gdo ne miruje more i napredovati! k.n.

Mali forum za značajne ljude i o veliki ideja

ANKETA U HRVATSKI NOVINA

Đuro Franković se bavi posebno s protestantizmom kod tadašnjih Hrvata u zapadnoj Ugarskoj

Protestantizam kod Hrvata u Ugarskoj

**D V S E V N E
P E S Z N E P S A L M I
T E R H V A L E V Z D A N I A D I A C H -
K E, O D B O G A B O L E G H I H V G H E N I H M V S I**
Vnimskom i nekoliko Vugerfz-
kom laziiku szpraune, a szada
paß VHeruatezki lazik
preobernute po.

*Gerguru Pythiraeusu alit Heruatez
ki Mekinichiu Pri S. Krisi*

U zapadnoj Ugarskoj bio je popriličan broj protestantskih pastorov hrvatskoga porijekla. Ljeta 1612. protestantski pokret razdvojio se je na dvi struje: kalvinističku i evangelističku (hrvatski pastori na jugu Gradišća pripadaju ovom prvom smiru, dok na sjeveru drugomu). Medjusobne konfrontacije obadvi struje, kao i sukobljavanje s katoličani bila su svakodnevna pojava, lišena svake humanosti. Protestantski vjernici u sjeverozapadnoj Ugar-

skoj bili su većinom nimškoga i slavenskoga porijekla, a med njimi je u malom broju bilo i Hrvata, poglavito gradjanov i plemićev.

Prem trudu jednoga od najistaknutijega predstavnika Protestantske (Evangeličke) crikve u Ugarskoj Grgura Mekinicia Pythiraeusa njegove pjesmarice kod gradišćanskih Hrvata nisu naišle na odaziv i prihvaćanje jer su im protestantska učenja bila i ostala tuđa i odbojno su se odnosili prema protestantizmu. (Đ.F.)

Medjunarodna škola hrvatskoga jezika

Medjunarodna ljetna škola hrvatskoga jezika, kulture i književnosti »Zoranićeva arkadija« će se održati na Sveučilišću u Zadru u razdoblju od 24. julija do 7. augusta 2011. ljeta.

ZADAR – U sklopu ovoljetne škole, dodiljuje se i jedna stipendija. Daljnje informacije o programu škole i iznosu školarine, kao i o uvjeti prijave za stipendiju moru se najti zdola, odnosno na web-stranica (<http://www.unizd.hr/Doga%CA%91enja/tehi%202011>).

aspix) navedenimi u njemu. Predmet: Informacija o održavanju Medjunarodne ljetne škole hrvatskoga jezika, kulture i književnosti »Zoranićeva arkadija« ka će se održati na Sveučilišću u Zadru. Stipendija se dodiljuje studentom slavističkih studijov s inozemnih sveučilišćev ili dicit hrvatskih iseljenikov ka aktivno sudjeluju u hrvatskom kulturnom društvu ili udruzi, uz zadovoljavanje kriterijov izvrsnosti, a svi podatki o uvjeti prijave takaj se moru najti na navednoj web-

Kolo-Slavuj će s »Moravom« na Smotru folklor

Kolo-Slavuj s »Hrvati na Moravi«

U ovi dani su bili u Beču na pohodu folklornomu ansamblu Kolo-Slavuj Zorica Vitez (direktorica Smotre folklor u Zagrebu) i etnolog i koreograf Vido Bagur da službeno pozovu Kolo-Slavuj na ljetošnju, 45. po redu Smotru od 20. do 24. julija. Kolo-Slavuj će predstaviti koreografiju iz Morave, jer su Moravski Hrvati jedno težišće ljetošnje Smotre folklor.

Koloslavujci čedu jedan dio koreografije predstaviti skupa s folklornom grupom Pálava iz južnomoravskoga Nikišporoka (Mikulov; Česka). Glavna tema ljetošnje Smotre su »Hrvati izvan Hrvatske«. Ova medjunarodna smotra folklor je najuglednija manifestacija tzv. izvornoga folklor u Hrvatskoj odnosno folklornoga amaterizma posvećenoga gajenju i prikazivanju zavičajne baščine. Održava se u Zagrebu od 1966. ljeta. sljednica je smotri hrvatske seljačke kulture organiziranih 1930-ih ljet, predstavlja i promiče baščinjene vridnosti svih narodov i kulturov i pridonosi nastojanjama da se u globaliziranom svitu sačuvaju kulturne različitosti. Programe Smotre osmišljavaju stručnjaci, etnologi i folkloristi, ki su u stalnom dodiru sa suvremenim životom tih pojavov i njevim nositelji, etnološka i folkloristička struka pridonosi očuvanju hrvatske tradicijske kulture kao baščine.

Dugoljetni organizator Me-

ra, Koncertna direkcija Zagreb, pomaže u predstavljanju i afirmiranju baščine tr u promicanju ideje o kulturnoj raznolikosti kao općoj vridnosti človičanstva. Središnji program 45. Smotre bit će posvećen Hrvatima ki živu izvan Hrvatske: folklorna društva i skupine iseljenih Hrvata s drugih kontinentov i Hrvati iz europskih zemalj predstaviti čedu različite načine gajenja i prikazivanja glazbene i plesne baščine. (uredn.)

Predviđena je i izložba slik O. Ruzičke iz fundusa Joze Lavičke

Branko Kornfeind odlikovan »Kulturnom nagradom grad. Hrvatov«

Mr. Branko Kornfeind, farnik u Pandrofu i Novom Selu je odlikovan »Kulturnom nagradom gradišćanskih Hrvatov« za 2011. lje-to. Nagradu u obliku brončane skulpture likovnoga umjetnika kipara Tome Rešetarića kao i povelju su mu dodili 12. maja u okviru svečevanja u dvorani u Novom Selu. Laudator je bio mr. Tibi Jugović a bio je i vrlo bogat muzički program.

1 Glasnogovornik Koordinacijskoga odbora mr. Joži Buranić i potpredsjednica Hrvatskoga kulturnoga saveza u Slovačkoj Mare Brozova su mr. Branku Kornfeindu predali skulpturu i povelju
 2 Birgit Eitler je čitala štenje pri svetačnoj sv. maši u dvorani
 3 Gabriela Novak-Karall je moderirala svetačni akt i je peljala kroz program u Novom Selu.
 4 Branko Kornfeind, načelnik Štefan Mikula i njegova hižna družica Aguš Mikula
 5 Koljnofski tamburaši pod peljanjem Geze Völgyija (desno)
 6 Pred svetačnim aktom je B. Kornfeind služio svetačnu mašu

sve fotografije..
wilfried blaschnek

Ana Šoretić je čitala u Domu kiparova u Sv. Margareti. 1959. ljeta je pokojni gradišćanski kipar Karl Prantl pozvao svoje kolege kipare na prvi simpozij kiparova u Sv. Margaretu. Po desetljeća dugom aktivnom vremenu zaspala je djelatnost oko umjetnika na Ruštanskom brigu. Nedjelju, 7. aprila je bila – na inicijativu Cindrofke Beatrice Simonsen – premijera novoga reda priredaba „Litaratur-Raum im Bildhauerhaus“. Cogrštovka Ana Šoretić i Bodo Hell iz Solnograda su čitali iz svojih djela. Namjera je novoga reda literarnih priredaba, da se bavi poviješću ovoga umjetnopovijesnoga mjesta. Ana je čitala nimških i hrvatskih tekstova iz svoje najnovije knjige »Zadnji hrvatski Mohikanac«. Oko 70 ljudi došlo je prema jako hladnoga vremena na novu, zanimljivu priredbu. Daljnje aktivnosti su predviđene za ljeto. (judit benčić) foto: helmut

slike: Petar Tyrán

Zanimljivo u sceni i slikoviti dogodjaji

Dan otvorenih vrat i 50. Živkovića

Maja Mozara, Poli Blagus, Klaus i Gizela Čenar i Dubravka Sarić (s li.)

Dijecezanski biskup dr. Egidije Živković je utorak, 16. aprila svečevao svoj 50. rođendan, čemu mu najsrdčajnije čestitamo i mu željimo još puno snage i potribnu dalekovidnost i ustrajnost u ovoj teškoj zadaći za Katoličansku crkvu. Petak, 19. aprila će u biskupskom dvoru biti dan otvorenih vrat s biskupom Egidijem (od 8.30) pri čemu će du peljati kroz obnovljenu zgradu. U 12.00 je pak sv. maša u Stolnoj crkvi s biskupom.

Coffeeshock Company pri promociji svojega prvencu, CD-jke »Augen auf und durch« pandiljak, 8. aprila u in-lokalu Chelsea u Beču

Pjevačica Mirza Ellenbogen i likovni umjetnik Matko Trebotić pred njegovom skulpturom »Mistični prostori III« 2010. (28 x 22 x 19 cm)

Bečki razgovori o narodni grupa

Pri bečki razgovori o narodni grupa u organizaciji Manjinske redakcije ORF-a se je pokazalo slabo zanimanje za manjinska pitanja. Morebit bi bilo dobro, da bi si koč pozvali i gradišćanskoga Hrvata ki zna govoriti i za Beč. (3. str.)

Katarina Ackler je odlikovana glavnom »Dr. Štefan László nagradom«, ku je primila iz ruk biškupa Egidija Živkovića (17. stranica)

Österr. Nationalbibliothek
z.Hd. Hr. Petzlmek
Josefsplatz 1
1010 Wien

02Z031573 P.b.b.

Tajednik Gradišćanskih Hrvatov

HRVATSKE NOVINE

Ljeto 105. broj 51./52.

SLOGA JE MOĆ

19. decembar 2014., cijena (1,25 €)

Davor Frkat novi predsjednik Hrv. akad. kluba (2. str.)

Kult. nagrada »METRON«

Kulturna nagrada gradišćanskih Hrvatov u Beču »METRON« za 2014. dodijeljena hrvatskomu veleposlaniku u Austriji Gordanu Bakoti za zasluge u promociji grad. Hrvatov u Beču i Gradišću. (6. i 7. str.)

P.b.b. Erscheinungsort & Verlagspostamt:
7001 Eisenstadt
Naslov uredništva: 7001 Željezno, poš. pretinac 26
☎ 02682/61470, faks: 02682/61470-9

Bečka Vijećnica sagradjena od hrvatskoga kamena (4.)

Seriya: O 1. Svitskom boju: Na kraju (5. str.)

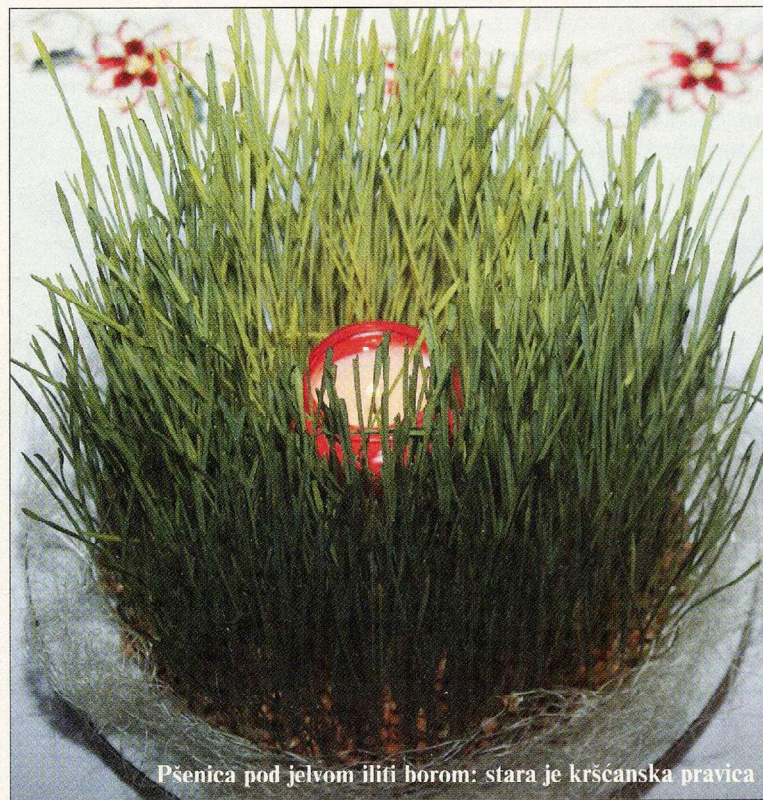
20 ljet tamburaški orkestar Panonci (8. i 9. str.)

Tamburaški orkestar Štikapron na Martinju (10. str.)

Gradišćanski šport (30., 31. i 32. str.)

Monografija o Čunovu je izašla 2012. Nagradu su dodilili po osmi put. Naticali su se s 58 monografijov u tri kategorija.

Jive Maász: Najbolja monografija širom SK (3. str.)

Pšenica pod jelvom iliti borom: stara je kršćanska pravica

komentar

Za 2015. ljeto se tribamo jur sada bojati

Bilo je svega i svačega u ovom minulom ljetu, a još nije čisto pri kraju. Najveć nas mora zabrinuti nova eskalacija med vlesilami Sjedinjenimi Američkimi Državami (SAD) i Rusijom. SAD imaju svoje geopolitičke interese na Bliskom Istoku kao i u nevjerojatno velikoj Rusiji, pred svim i zbog neizmjernih sirovin (Rohstoffe) u Sibiru. Morebit se imamo zahvaliti upravo Obami i Putinu, da još nije došlo do krajnje eskalacije, a kao tretoj med njimi Angeli Merkel. Triba se bojati za

Blažen Božić i srićno 2015. ljeto željimo svim našim štiteljem i suradnikom

Izašao Gradišćanski godišnjak 2015.

ŽELJEZNO – Većjezični Gradišćanski godišnjak Željezanske biskupije za 2015. ljetu je pred krakim izašao iz tiska. Glavna tematika godišnjaka je Ljeto posvećenoga života. Rasporčansko-pajngrčanski farnik mag. Ivan Karall je predstavio šest gradišćanskohrvatskih redovnikov i redovnic.

✠ Znameniti franjevac, **P. Lovre Bogović**, rodom iz Velikoga Borištofa, je na sredini 18. stoljeća izdao svoj molitvenik »Hiža zlata«, ki je postao jednim od najproširenijih i najobjavljenijih molitvenikov gradišćanskih Hrvatov uopće, ki je od 1754. izašao u najmanje 15 izdanji.

✠ Koncilski otac i nadopat u Pannonhalmi, **P. dr. Krizostom Kruesz**, rodom iz Celindofa, sliši med najznamenitije i najuglednije nadopate Pannonhalme uopće. Imenovan je vitezom sv. Štefana a bio je i kotrig Ugarske akademije znano sti u Budimpešti.

✠ Mladi karmelićan, **P. mag. Severin Dorner**, rodom iz Pajngrta, je 1990. preminuo u starosti od 31 ljeta. Uredjivao je časopise *KARMELFREUND* i *CHRISTLICHE INNERLICHKEIT* a njegova brošura *ŠKAPULAR* izašla je u Zagrebu na hrvatskom a u Beču na nimškom jeziku.

✠ „Moj Bog, moje sve“, je bilo geslo **sr. Marije Martine Karall**, rodom iz Maloga Borištofa, ka je stupila u Kongregaciju Školskih sestara 3. reda sv. Franje. Bila je izobražena u crikvenoj muziki a bila je i čuvarničarka i odgojiteljica. Sr. M. Martina je umrla 2010. u starosti od 92 ljet u Beču.

✠ Med „Hartmann“ sestre u Beču je stupila **sr. M. Dominika Hajszan**, rodom iz Pinkovca. Diploma podvarateljice betežnih ju je osposobila da djela kao bolničarka u Hartmann-bolnici u Beču. Sa svojim rodnim selom je bila uvijek usko povezana.

✠ Izobražena kuharica **sr. M. Elizabeta Bubić**, rođena iz Uzlopa, je služila u Kongregaciji Milosrdnih sestara od svetoga

Križa. Bila je i asistentica provincije, angažirala se je i u udruženju redovnic i je organizirala mnoga shodišća.

Godišnjak donša i opširan šematizam Željezanske biskupije, redovnikov i redovnic, ki djelaju u našoj biskupiji. Predstavljenje i gradjevinski program naših far, to su obnovljene crikve i farofi. Tri redovnici – redovnice, **sr. Eveline Bettstein**, opat **p. dr. Maximilian Heim** i **p. Lorenz Voith** se pobliže bavu s redovničkim životom.

Ada vridan godišnjak, ki se triba nabaviti, da se diblej upozna naša Crikva. (I. K.)

Hrvatski komunalni političari unutar VP-a

PINKOVAC – Djelatna zajednica hrvatskih komunalnih političarova u Narodnoj stranci je zasjedala u Pinkovcu. U okviru regionalne konferencije ovi regionalni političari su di-

skutirali o aktualnoj situaciji u manjinskoj politici i su pri tom sastavili djelatni program za 2015. ljetu. Med sudioniki je bio i zastupnik u Parlamentu Niki Berlaković. (uredn.)

Snizni andjeo

Staramajka vjeruje na andjele. „Onda si imala ali zaista dobroga andjela čuvara“, reče ona mnogokrat Evici, kada je ova upala i se nije jako naranih. Jednoč je u lozi debela kita s driva spala, točno uz Evicu. „Na sriću je tvoj andjeo čuvar na tebe pazio“, veli staramajka olakšano. Ali Evica ne zna ča će o tomu držati. Konačno još nikada nije vidila andjela. Samo u slikovnica ili u filmu. Ali andjela čuvara, o kom staramajka uvijek govori, toga još nikada nije vidila. „Andjeli su nevidljivi“, razlaže joj staramajka. To je bilo sve. „Pffff“, mahne Evičin brat Joško ovoj tematiki. On je četrnaest ljet star i ne vjeruje staramajkinim povidajkicam o andjeli.

Ali Evica kani vjerovati u andjele. Njoj se dopada misao, da je uvijek nevidljivo stvorenje oko nje, ko na nju pazi. Jednoč je u čuvarnici vidila, da je neko dite svojim tijelom sniznoga andjela u snig pritiskalo. To je dobro izgledalo. Tako Evica izvidi, da ima dice, ka isto tako ča-to znaju o andjeli. To ju hrabri. Bio je to hladan zimski dan. Evica se igra u staramajkinom vrtu. Kroz cijelu noć je bilo snigalo i sada leži debela, nedotaknuta snizna

Za naše najmladje:

piše:
Melanie Rešeterić

deka prik cijele krajine a pod grmljem i na staniću za ptice Evica vidi mnogo slijedov različno velikih ptic. Onda se nek najjednoč spomene na lipoga sniznoga andjela, koga je vidila u čuvarnici. Ona isto tako pokušava ovakovoga andjela pritisnuti u snig. „Ali ov je zvanaredno lip“, se veseli staramajka. Da, ov je zaista lip. Toga mišljenja je i Evica. „Ah, kad bi mi moj andjeo čuvar mogao dati mali znak, da zaista postoji“, misli Evica pri sebi. „Onda ga moraš zvati“, predlaže staramajka i projde u stan.

No, ča je ovo kanilo biti. Ali kad još i ni jedan nije bio u blizini i ona nije imala ćut, da ju ki ta gleda, pokuši ga još jednoč zvati. „Andjeo“, ona viče. „Andjeo čuvar, prosim daj mi znak, da te prepoznam.“ Evica gleda u sve smire. Ništ. Onda biži za sigurnost jednu rundu po cijelom vrtu. I ovdje se ništ ne vidi. Ona biži kolobar oko cijeloga stana. Zaman. Konačno proteče opet k sniznomu andjelu. Tužno se ogledjiva. Su

Humor za naše male

Autobus kreće sa stanice, žena trči i viče:

„Zaustavite autobus, kasnim na posao!!!“

Putnici su se smilovali i poviknuli vozaču da stane... Autobus stane, otvoru se vrata, žena udje i veli:

„Svim vam puno hvala... A sad – karte na pregled!“

Učitelj: Perice, zač nosiš samo jednu rukavicu?“

Perica: „Zato kad su na vrimenskoj prognozi rekli, da će u neku ruku biti hlano, a u neku ruku ne.“

Zač peteh/petelj/pijetao kukuriče prema nebu?

Zahvaljuje Bogu ča ima tako puno žen a nijednu punicu.

ove staramajkine povidajkice o andjeli samo govorkanje (*Gerrede*)? Ali ča vidi ona u snigu ležati? Skoro to ne more vjerovati. Jedno bijelo, meko pero leži u kreljutu sniznoga andjela. Pero je tako fajno i lako kao dašak vjetra (*Windhauch*). Veselo Evica pobere pero i biži s njim u stan. „Stramajka“, viče uzrujano. „Sada znam, da andjeli zaista postoju.“

(Autorica: Elke Bräunling)

Kulturna nagrada Hrvatskoga centra »METRON« braći Rešetarić

Hrvatski centar u Beču je do-
dilio svoju hrvatsku kulturnu
nagradu »METRON« za 2015.
ljetu. Sedmeročlani stručni
žiri je još krajem lanskoga
ljeta jednoglasno bio odlučio
da će ovom nagradom ovput
odlikovati brate Huberta i
Hermana Rešetarića a po-

smrtno i dr. Antona Andor-
fera. Ovi tri hrvatski aktivi-
sti su se od početka 1960-ih
ljet zalagali za prava gradiš-
ćanskih Hrvatov. Uz ostalo
su potribovali da bi Austrija
ispunila članak 7 Državnoga
ugovora iz 1955. ljeta. Her-
man (80) i njegov brat Hu-

bert Rešetarić (77) se jur od
mladih ljet borbeno angažira-
ju i žestoko zalažu za opsta-
nak hrvatske
manjine u Aus-
triji. Nepopust-
ljiv i akcionisti-
čki angažman
braće Rešetarić
iz Stinjakov je
uticao i na upe-
ljanje hrvatskih
radio i tv-emi-
sijov u okviru
ORF-a Gradišće.

BEČ – Četvrtak, 17. marca
su brati Herman i Hubert Re-
šetarić iz ruk predsjednika Hr-
vatskoga centra, mag. Tibora
Jugovića primili hrvatsku kul-
turnu nagradu »METRON«. Mu-
zički su ovu priredbu u Centru
u Schwindgasse 14. oblikovali
četiri *Bruji* polu raskvačeno.
Glasnogovornik žirija mag.
Rudi Gregorić je obrazložio
odluku i pri tom naglasio, da

je danas za puno teže očuvati
hrvatski jezik, nego u času ka-
da je on bio mlad i kada je u
rodnom mu Filežu bilo znatno
više mladih ljudi, nego danas.
Glavna tajnica Centra Gabriela
Novak-Karall je moderirala
cijelu priredbu a pri tom i po-
stavila u pravo svitlo i u odo-
varajući kontekst zasluge od-
likovanih. Hvalospjev obadvi-
ju laureatom je držao urednik
Manjinskoj redakciji ORF-a
književnik i pjesnik Jurica Če-
nar, ki se je vrsno i značajki
bio djelovanjem braće Reše-
tarić i je u svojem hvalospjevu
nabrojio niz njevinih zasluga
postignuć. U sljedećem citirao
mo iz Čenarovoga govora:

1 Nagrada »METRON« u obliku
objedlanoga kusa stakla i pove-
2 *Bruji* su muzički raskvačeno
pratili svetačnost dodjele nagra-
3 Braća Rešetarić sa ženama,
unukom Milenom, Rudijem G-
gorićem i Tiborom Jugovićem
4 Laudator Jurica Čenar
5 Publika pri dodjeli »METRO-

»MINI-METRON« za 2016. kolektivu glavnih urednikov NOVOGA GLASA

Kolaža s naslovnici Novoga glasa iz zadnjih par ljet *foto: nikola znaor*

Žiri za dodjelu »Hrvatske kulturne nagrade Hrvatskoga centra za narašćaj MINI-METRON« je iz pristiglih predlogov u svojoj sjednici srijedu, 1. februara o. lj. jednoglasno odlučio, da će »MINI-METRON« za 2016. ljetu dodijeliti kolektivu glavnih urednikov NOVOGA GLASA, časopisa Hrvatskoga akademskoga kluba. Termin za dodjelu predviđena za 11. maj ovoga ljeta u Hrvatskom centru u Beču.

BEČ – Kako Hrvatski centar piše u izjavi za medije „žiri ovom svojom odlukom o dodjeli nagrade »MINI-METRON« za 2016. ljetu želi nagraditi vidljivi uspon u vanjskoj prezentaciji i znatno diženje kvalitete kao i proširenje opsega i sadržajnoga obima tromisečnika Hrvatskoga akademskoga klu-

ba, NOVOGA GLASA, ki ima jur jako dugu tradiciju u izdavačkoj djelatnosti gradišćanskih Hrvata. Svoje početke današnji NOVI GLAS ima u GLASU, koga su pred 60 ljet bili utemeljili hrvatski studenti. GLAS je bio hakovski časopis pod peljanjem Stjepan Šuleka iz Zagreba, Martina Prikosovića iz Fileža i Augustina Blazovića iz Frakanave. Kako piše Stjepan Šulek u »Zborniku o Nikoli Benčiću« (Željezno, 2016.) „...nastanak časopisa GLAS godine 1957. u Beču i na njegovu ulogu u suvremenoj povijesti gradišćanskih Hrvata. GLAS je u onim godinama uspostave neutralne Austrije i Mađarske revolucije pokrenuo pitanja koja

su bila od sudbonosne važnosti za razvitak gradišćanskih Hrvata. Odjek GLAS zahvatio je mlade gradišćanske Hrvate i djelovao na buduće naraštaje sve do dana današnjega. U tom pokretu koji je inicirao GLAS, student slavistike Nikola Benčić započeo je svoj znanstveni rad. Nikola Benčić počeo se već kao student razvijati u kroničara gradišćanskih Hrvata kroz 500 godina njihova boravka u Mađarskoj i Austriji.“

Žiri za dodjelu »MINI-METRONA« želi i posebno istaknuti da se je ovom kolektivu urednikov i urednic NOVOGA GLASA u minuli ljeti ugodalo da prem odnosno upravo zbog svojega sidišća u Hrvatskom centru u Beču u Schwindgasse 14 kao i u Hrvatskom štamparskom društvu u Željeznu. Na hataru 54, uključi sve pokrajine Gradišća i da ojačaju vezu i novomu hrvatskomu doseljentičtvu u Beču odnosno Austriji. To se uz ostalo pokazuje i u uredničkom timu odnosno nadareni studenti i studentice, mladi ljudi različnih struk u velikoj nadarenosti – a to i na uredničkom, izdavačkom polju a ne na zadnje i ča se tiče vanjskoga oblika ovoga hrvatskoga časopisa. U spomenutom uredničkom kolektivu se moru najti imena (alfabetski) poput aktualnoga predsjednika HAK-a Davora Frkata i Zrinka Kinda (korektura), Konstantin Vlašić, Florijan Wagnera, Matthias Wagner, Viktorija Wagner, Nikola Znaor (layout) i drugi.

Žiri ovom svojom odlukom kani nagraditi i hrabrost u objavljivanju tiskanih medijov u času velike konkurencije elektronskih i socijalnih medijov. Ne na zadnje se triba i spomenuti, da broj čitateljev a tim i pretplatnikov opet naraša.

Dobitnik nagrade »MINI-METRON« za 2015. ljetu je bio mladi muzički sastav moliških Hrvatov iz Mundimitra (Italija) KroaTarantata. (uredn.)

BEČ – Hrvatski akademski klub je pred kratkim zaključio, da će ljetošnji DAN MLADINE biti u Dolnjoj Pulji. Za suorganiziranje ove priredbe hrvatske mladine se je bio natio i Veliki Borištof.

O nagradi »MINI-METRON«

Hrvatska kulturna nagrada Hrvatskoga centra narašćaju za posebne ideje i istaknuta dostignuća na području očuvanja ili razvijanja hrvatske riči, hrvatskoga odnosno dvojezičnoga školstva, razmjene omladine, dizanje hrvatske samopouzdanosti i kulturnoga izražaja mladine i za mladinu.

Uz »METRON« Hrvatski centar je osnovao i nagradu »MINI-METRON«, da bi posebno istaknuo djelovanje i dostignuća hrvatskoga narašćaja i u korist jezičnoga razvijanja narašćaja. To more biti u okviru Hrvatskoga centra u različni omladinski grupa, ke djeluju pod krovom Centra u Schwindgasse 14, kao na primjer dvojezična čuvarnica VIVERICA, mlada folklorna grupa PIPLIĆI, narašćaj folklornoga ansambla Kolo-Slavuj, različni tečajji hrvatskoga jezika u organizaciji ŠKOLSKE SEKCIJE, inicijative u vezi s hrvatskim odnosno dvojezičnim školskim sustavom u Beču, a ne na zadnje i „mlade“ inicijative u okviru HRVATSKOGA AKADEMSKOGA KLUBA. Svi ovi sačinjavaju omladinski sektor pod krovom Hrvatskoga centra u Beču.

Komu

A Omladinskoj inicijativi i projektu u korist mladih (ili sekciji ili grupi ili pojedincu iz brojnih društav, udrug i sekcijov pod krovom Hrv. centra, Beč).

B Omladinskoj inicijativi i projektu u korist mladih (ili grupi ili pojedincu) iz hrvatske narodne grupe u Republici Austriji ili pak susjednih zemalj – uključivši i Republiku Hrvatsku i nje susjedne zemlje.

C Omladinskoj inicijativi i projektu u korist mladih (ili pojedincu) iz ostalih narodnih grup nacionalnih manjin u Austriji odnosno većinskoga naroda (ako je njevo djelovanje ili dostignuće u korist gradišćanskih Hrvatov ili Hrvatov uopće ili na korist sporazumivanja nacionalnih manjin i dotičnoga većinskoga naroda).

Znanstvena knjiga o hrvatskom jeziku

Sveuč. prof. dr. Georg Holzer i všk. prof. dr. Zorka Kinda-Berlaković su u ime Austrijskoga društva za kroatistiku priredili i izdali knjigu »Radoslav Katičić: Konturen und Zusammenhalt der kroatischen Sprache«. (već u buduću HN)

Pri naticanju u govoru istočnih jezikov treća je nastala Julija Rešetarić iz Dvojezične sa-vezne gimnazi-je u Borti. (16. stranica)

Österr. Nationalbibliothek
z.Hd. Hr. Petzlmek Josefsplatz 1
1010 Wien

02Z031573 P.b.b.

Tajednik Gradišćanskih Hrvatov

HRVATSKE NOVINE

Ljeto 109. broj 3.

SLOGA JE MOĆ

19. januar 2018., cijena (1,30 €)

Klarisa M. Petričević (11.)

Društvo za obrazovanje GH

Pri generalnom spravišću DOGH-a je mag. Branko Kornfeind potvrđen kao predsjednik. Potpredsjednici društva su dr. Martin Cirković i mag. Martin Miletić. DOGH su utemeljilo u jeseni 1991. (9. str.)

P.b.b. Erscheinungsort & Verlagspostamt:
Kroatischer Presseverein, Postf. 26, 7001 Eisenstadt
Naslov uredništva: 7001 Zeljezno, post. pretinac 26
☎ 02682/61470, faks: 02682/61470-9

Grčka demantira dogovor o imenu Makedonija (4.)

Niessl protiv velikih kvartirov za mi-

Kolo-Slavuj: Novi CD i DVD »Šarolikolo« (7. str.)

Životni stil: Ste znamda i vi preveć čutljivi? (10. str.)

Gradišćanski šport (22., 23. i 24. str.)

Oko Božića su predstavili hrvatsko kazališće u Pin-kovcu, Filežu, Klimpuhu i hrvatski seli u Slovačkoj

Završila kazališna sezona

(8. str.)

PAXI su kralji hrvatskih balov – a do povratka Bertija Kuzmića s bolovanja je s njimi opet gitarist Max Prenner

(već u iduću HN)
foto: gesa buzanić

komentar

U euforiji ne smimo zabiti na „zabavljачki“ narašćaj!

U cijeloj euforiji s pogledom na hrvatsku bal-sezonu i na nevjerojatno muzičko bogatstvo, ko se brojnoj publici nudi na hrvatski bali širom Gradišća s ove i one strane granice i Beču, ne smimo pozabiti na to, da skrbimo za narašćaj i u zabavnoj muzičkoj sceni i da ima dobrih i još boljih muzičkih sastavov ki bi i ubuduće skrbili za dobru i odličnu zabavu uz (i) hrvatske jačke i melodije. Ako pogledamo okolo na okolo, vidimo nevjerojatno bogatu muzičku scenu i med našimi mladimi ljudi. Ne samo, ali pred svim u okviru KUGE i KUGINII pop- i rock-djelaonic se je razvila izuzetno bogata muzička scena, a med velikim brojem izvođačev-muzičarov ima i nevjerojatno dobrih glasov. Ne samo da med muzičari ima i školovanih ljudi i vrhunskih interpretov, ova scena, čini se, je kao velika snižna gruda, kao labda, ka uz ruljanje, reci: nastupe, nastaje sve veća i veća i atraktivnija i poznatija. Sve se čini jako homogeno i ova scena je živa i se medjusobno pogadja. No, pri svemu tomu ne smimo pozabiti, da u segmentu zabavne-plesne hrvatske muzike ima stagancije: PAXI su odlični, ali gdo je za njimi. Pinkica će bojsek prestati, Pinka Band se još trudi... Ali za njimi postaje rjedje i rjedje. Morali bi i mladi voliti hrvatsku zabavnu glazbu da bi ju i svirali! ff.

15. V. Srij. **Salvini i krunica 1**A
k
t
u
a
l
n
i

Salvini uzeo krunicu, očenaše i prizvao Gospu u pomoć, katoličani ga optužuju zbog toga. Neka svaki drži svoj govor, na izbori se pobjedjuje ili gubi, ali pred Bogom potrebno je skinuti si sandale...

16. V. Čet. **Salvini i krunica 2**d
o
g
o
d
j
a
j
i

...napisao je Spadaro. Ne samo katoličanska glasila već i državni tajnik kardinal Pietro Parolin kritizirali su čelnika Lige i ministra unutarnjih poslova Mattea Salvinija za upotrebu vjere u političke...

17. V. Petak **Salvini i krunica 3**u
s
v
i
t
u:

...svrhe. „Prizivati Boga za samoga sebe je uvijek pogibeljno“, rekao je Parolin, tr naglasio kako „stranačka politika uvijek dili, a Bog je od svih“. Salvini je, naime, na koncu mitinga europskih suvereni...

18. V. Subota **Salvini i krunica 4**p
r
e
g
l
e
d

...stov u Milanu izvukao iz žepa krunicu, očenaše i podigao je prema nebu, tr prizvao Gospu (kip Gospe, ku stanovnici Milana nazivaju Madonnina i ki se nalazi na vrhu Doma ispred koga je održan miting) da mu pomore...

19. V. Ned. **Salvini i krunica 5**H
r
v
a
t
s
k
i
h

...u ostvarenju njegovih političkih idejov. Katoličanski listi *AVVENIRE*, *FAMIGLIA CRISTIANA* i *CIVILTÀ CATTOLICA* optužili su Salvinija za instrumentaliziranje religije, nač je on odgovorio kako je ponosan što uvijek sa so...

20. V. Padn. **Salvini i krunica 6**n
o
v
i
n
k
r
o
z

...bom u žepu ima krunicu, očenaše. Time je htio reći kako mahanjem krunice prema nebu nije htio instrumentalizirati već pokazati simbol komu pripada. Zapovjed, da se ne spominje Božje ime...

21. IV. Utorak **Salvini i krunica 7**t
a
j
e
d
a
n

...zaman znači da ga se ne smi upotrijebjavati za vlastite potrebe“, napisao je na svojem profilu Facebook glavni urednik isusovačkoga glasila *CIVILTÀ CATTOLICA* otac Antonio Spadaro.

„Predstavnik UN-a Inzko more svoje ovlasti obisiti mački za rep“

Milorad Dodik

Predsjedatelj predsjedništva BiH Milorad Dodik provocira oko vojnih odorov, uniformov, pričov o ustaši i ruga se predstavniku UN-a. Dodik je ustvrdio kako ne dopelja u pitanje postojanje jedinstvenih oružanih snag na državnoj razini, ali je ponovio da će inzistirati da nje srpski pripadnici u posebni prigodanose odore i obilježja bojne vojske bosanskih Srbov tr je istodobno poručio predstavniku međunarodne zajednice za BiH Valentinu Inzku da ovlasti za smjenu dužnosnika i nametanje zakona more „obisiti mački za rep“.

BANJA LUKA – Dodik je novinarom u Banjoj Luki rekao kako je on vrhovni zapovjednik vojske tr kako ne more

Ministarstvo obrane BiH odredjivati kakove će on odluke donositi. „Ča će meni suglasnost Ministarstva obrane? Ja sam njim nadležan, nisu oni meni. Ja sam ta ki je vrhovni zapovjednik, nisu oni“, rekao je Dodik zanemarujući činjenicu da je tročlano Predsjedništvo BiH zapravo vrhovni zapovjednik oružanih snag, a ne neki od njegovih članov pojedinačno (...) Izjavio je kako „Inzko more svoje ovlasti obisiti mački za rep“.

Komentirajući mogućnost ponovnoga aktiviranja ovlasti ča ih ima visoki predstavnik međunarodne zajednice u BiH, ča podržavaju i najmanje četiri države-članice Vijeća sigurnosti Ujedinjenih narodov, Dodik je samouvjereno izjavio kako od toga nima ništ.

O Inzku je rekao da ga provocira „da to udjela, da vidim koliko je jak“. Inzko je, gostujući u programu regionalne televizije N1, potvrdio kako doista postoji sve veće nezadovoljstvo u redi međunarodne zajednice zbog Dodikovoga ponašanja tr kako se doista ponovo razmatra mogućnost izravne intervencije u BiH kako bi se stanje u toj zemlji stabiliziralo. „Mislim da se Dodik igra ognjem“, rekao je Inzko.

Naš Piloradić misli

Iako je morebit degutantno, ali smrt Nikija Laude dava austrijskim političarom kratku pauzu, da se saberu u ovom nacionalnom skandalu u vezi sa snimkami Strachea i Gudenusa na Ibizi. Ali ganula se je lavina ka će još čuda čega odnesti, zrušiti a konačno i zničiti!

Impresum: nakladnik, uredništvo: Hrvatsko štamparsko društvo pošt. pretnac 26, 7001 Željezno/Eisenstadt, ☎ 02682/61470, fax 02682/61470-9; e-mail: ured@hrvatskenovine.at HRVATSKE NOVINE u internetu: <http://www.hrvatskenovine.at> podupirano iz sredstav BKA-a (Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung des Bundeskanzleramtes)

Posljedice nekih eksperimntov nisu presenetljiva...

Milanović novi predsjednik Hrvatske

Dosadašnji izbori od 2000. nada- je su pokazali da na predsjednički izbori nije dobio kandidat vlada- juće stranke, ali razlika s kom je Grabar-Kitarović izgubila pokazu- je stav građanov prema njoj i na- činu kako je obavljala mandat. (5.)

Daniel Glunčić novi je velepo- slanik Republi- ke Hrvatske u Republici Aus- triji, ki je nasli- jedio Vesnu Cvjetković. (13. stranica)

22031573 P.b.b.

Tajednik Gradišćanskih Hrvatov

HRVATSKE NOVINE

Ljeto 111. broj 1./2

SLOGA JE MOĆ

10. januar 2020., cijena (1,40 €)

Božićni koncerti po seli (24.)

Mlinar ministrica u Sloveniji

Zastupniki DZ RS su s 44 glasi za i 43 protiv imeno- vali Angeliku Mlinar za novu ministricu Republi- ke Slovenije bez resora, pristojno za razvoj, stra- teške projekte i koheziju (povezivanje). (2 str.)

Vladin program 2020.-'24. i narodne grupe (4. str.)

Europska unija jur počne zabiti na BREXIT (7. str.)

Hrvatske kazališne pred- stave po seli (14.-19. str.)

Obnovit čedu tvrđavu So- lunak i hotel (21. str.)

Gradišćanski šport (42., 43. i 44. str.)

Na Novo ljeto hrvatski ministar vanjskih poslova Radman Grlić i predsjednik Sabora Jandroković bili u goste Beču

Hrvatska predsjedava EU

(6. i 7. str.)

Potporna narodnih grup i medijov zapisana je u koalicijskom dogovoru

Hrvatska od 1. januara o. lj. pol ljeta dugo predsjedava Ko- misiji Europske unije. Na hrvat- skom veleposlan- stvu u Beču su tim povodom otkrili 3 m du- žičku kravatu. (već na 11 i 12. str.)

komentar

Triba nastaviti s Hrvati na Hati bez granic!

Je li bio samo jednokratni nastup ili će Branko Kornfeind i njegovi sljedbenici nastaviti s ovim projektom, zasada još nije jasno. Ali ideja za skupni tamburaški sastav Hrvatov na Hati bez granic odgovara ne samo duhu ove krajine na sjeveru Gradišća – ka naravno siže daleko prik zemaljskih odnosno državnih granic. Hati su naravno čuda već nego samo (i) hrvatska sela (na čistom sjeveru Gradišća, dakle, Pandrof, Novo Selo, Bijelo Selo i Gijeca). Hati su po sebi razumljivo i Hrvatski Jandrof, Čunovo, Bizonja i Hrvatska Kemlja... Naravno ov tamburaški sastav od kih 25 tamburašić i tamburašev mogli bi još znatno proširiti, a mogao bi još znatno proširiti svoj reper- toar i mogao bi znatno dopri- nesti diženju i hrvatske samo- svisti ovih Hrvatov na Hati – a s malo sriče i puno angažmana mogla bi uspiti još i nekakova „rekroatizacija“ na ovi područji, kade je hrvatski element koč bio vrlo jak, ali sada nažalost slabi od dana u dan. Hati imaju tolika toga hrvatskoga kultur- noga i narodnoga dobra, ki bi se tribao samo oživiti jer još nije ni mrtvo niti zakopano. Ako ovi mladi potomci Hrvatov i Hrvatic s oduševljenjem jaču poznate hrvatske šlagere, znaju napamet sve riči jačak Olivera, Gibonni- ja, Prljavec... najbolji je to znak za to, da je kanu i razumit! k.n.

U Gradišću jur ciplju učiteljice

U Gradišću je krenulo cipljenje protiv COVIDA-19 učiteljev i učiteljic i personala u čuvarnica i jaslica. Dokle su petak cipili samo u Gojzi i u Borti cipu na vikend u svi gradišćanski sedmeri centri cipljenja AstraZenecom. (3. str.)

28-ljetna Rafaela Pint iz Vulkaproduštova će pojačati moderatorski tim televizijske emisije *GRADIŠĆE DANAS* (13. stranica)

02Z031573 P.b.b.

Tajednik Gradišćanskih Hrvatov

HRVATSKE NOVINE

Ljeto 112. broj 11.

SLOGA JE MOĆ

19. marc 2021., cijena (1,50 €)

Michaela Rešetar i sin Štefan u Čajti takaj produciraju kvalitetno bučevo ulje. (19.)

»METRONOM« za 2020. je posmrtno odlikovan Josip Seršić a »MINI-METRON« naraštajnoj grupi Poljančev

Dodiljeni dva »METRONI«

(12. i 14. str.)

Mladi i Mali Poljančev su bili aktivni i za vrime koronapandemije

Odlikovan 74. Hrvatski bal

U kategoriji najznačajniji događaj ljeta za *VEČERNJAKOVU DOMOVNICU* prema izboru žirija je dobitnik virtualni 74. Hrvatski bal gradišćanskih Hrvatov u Beču. Nagrada će se predati kada je moguće. (29.)

P.b.b. Erscheinungsort & Verlagspostamt:
Kroatischer Presseverein, Postf. 26, 7001 Eisenstadt
Naslov uredništva: 7001 Željezno, poš. pretinac 26
☎ 02682/61470, faks: 02682/61470-9

Orbán naručio cipivo protiv korone u Rusiji i Kini (4.)

Žene i njeve perspektive (8. i 9. str.)

HKDC je izdao: »Po našu – ozvučena čitanka« (22. str.)

In memoriam: Slavko Čamba (1930.-2021.) (28. str.)

Gradišćanski i austrijski šport (34. i 35. str.)

komentar

VEČERNJAKOVA DOMOVNICA uzor i za grad. Hrvate/ice?

Inozemno izdanje *VEČERNJEGA LISTA* iz Frankfurta na Majni – *VEČERNJAK* su ugledne dnevne novine u Hrvatskoj – na čelu s vrlo angažiranim novinarom i glavnim urednikom Stipom Puđom, ko ima svoju redakciju u Frankfurtu u Njemačkoj, svako ljeto dodiljuje nagradu za najpopularnijega hrvatskoga iseljenika ili hrvatsku iseljenicu u kategorija športa, muzike, glume i špektakla i mu ili njoj dodili nagradu *VEČERNJAKOVA DOMOVNICA*. Tim se je Puđi i njegovim suradnikom i suradnicama ugodal da stvori posebnu kopču, poveznicu unutar hrvatskoga iseljeničtva. Iako gradišćanski Hrvati nisu klasični iseljenici i njevo iseljeničtvo jur leži skoro pol tisućljeća iza njih, ipak i med nami ima i u novijoj prošlosti iseljenja i doseljenja. Pomislimo samo na veliki val iseljenja u Novi svijt početkom i sredinom 20. stoljeća, ali i seljenje iz sel u grade a posebno i u Beč i Peštu. Uza to gradišćanski Hrvati danas već nego ikada tribaju kopču poveznicu prik državnih granic. Europska unija – nažalost – tu poveznicu nije mogla ostvariti. Naprotiv, čini se da jur započeli raspad Unije razdvaja i gradišćanske Hrvate, manje jezično, nego već kulturno i ideološki. Sada bi bila dobro došla kopča, poveznica, ka nas opet ujedinjuje, nam daje novu snagu i ufanje! f.f.

Od konca do kraja (42)

Od konca 2020. ljeta do kraja 2021., jubilaroga ljeta austrijske Savezne Zemlje Gradišća, smo u prik 40 nastavkov pokušali pokazati iznimnu jubilarnu situaciju ove zemlje unutar tradicionalne Austrije, a posebno na stanje Gradišćanskih Hrvatov, ko su raskinuli po Prvom svitskom boju na kusiće. Gradišće se velikom izložbom u Solunku i popratnim debelim katalogom »Burgentland schreibt Geschichte 1921-2021.« – u kom su dostale svoje mjesto sadašnje i bivše jezične i kulturne grupe zbog kih govoru svenek ,večejezična' pokrajina – spomenulo ove obljetnice. No, moramo svakako naglasiti, da su izložba i katalog fokusirani na većinsku austronimšku grupu povijesti i kulture.

U HRVATSKI NOVINA smo pokušali neke izostavljene, mutno poznate i formulirane sadržaje nešto malo rasviti ali istovremeno priznajemo, da se to ne ugoda u svakom slučaju. Osebito onda ne ako napustimo historične fakte i idemo u ideološku diskusiju. Zato moramo gledati i ovu seriju o „100-ljetnom Gradišću“ samo za mozaike, male kamenčiće iz kih bi se morala sastaviti cjelovitija, harmoničnija slika, složiti dosadašnje spoznaje u snopić, ar svaka generacija mora svoju povijest, kulturni razvitak, svoje bogatstvo na novič ispitati i provjeriti.

Još nešto smo morali ustanoviti, da premalo, nejasno, čudakrat nepromišljeno gledamo na našu prošlost i sadašnjost a uz to gizdavo izdignemo neke aspekte i da nas s različiti strani dobro manipuliraju, peljaju za nos, zato veli pjesnik: *Sliši mu za nos konop / Kot medvidu: skoči, hop! / Lijena vrića, skoči, hop! (Hop!).*

Nismo se jako pitali, kako je prošlo onim ki su ostali s druge strani austrijske grani-

ce. Da li razumimo ponašanje Hrvatov u Pinka dolini u pobojnom odsiku prvoga vrime-na, kako su se čutili Čunovci kad su je 1947. priključili Čehoslovačkoj. Kako su mislili, ponašali se Filešci pri ispitivanju pogranične komisije ili Koljnofci za vrime glasovanja u Šopronu? Jako naginjemo na naše osvidočenje, ar imamo većinu u Gradišću i nekako do li gledamo, smanjivanjem govorimo drugim i dociramo svoja mišljenja. I to bi se moralo sumirati na svakom polju, po-

neispunjena, na cjelovitu sinkronizaciju po 500 ljet postojanja u ovoj krajini. Još nas ima, još postojimo, još vjerujemo u našu budućnost!

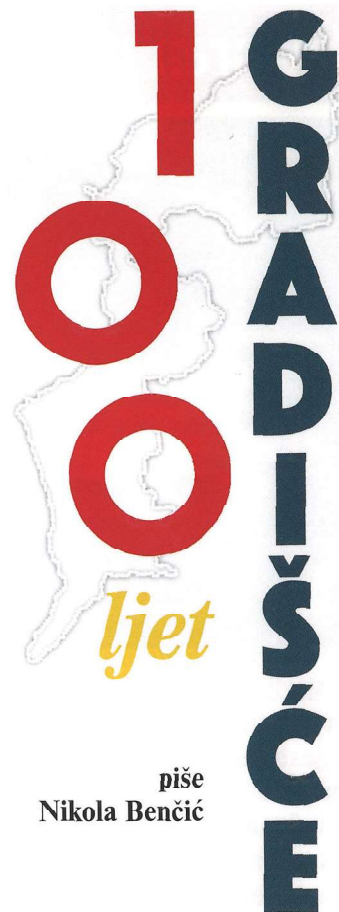
Osobno sam se jako veselio svakomu odzivu, primjedbi dopuni, kritiki, nezadovoljstvu na seriju. Akoprem sam si čudakrat mislio da to nije moguće, da su svi ki su (morebit) čitali seriju sporazumni s tim što sam pisao. Otvoreniju diskusiju sam si očekivao u korist našega naroda. Toliko svega lipoga ali i tužnoga sam mogao zviditi u pisanju doprinosa (ke druge narodnosti ne spominjaju).

Jedna od pločova s navodno „tipičnim“ riječi na četiri jezici u Gradišću, na hrvatskom, mađarskom, njemškom i roman u izložbi u Solunku

litički, kulturno, u vjeri, športu, običaji... na svakom polju našega skupnoga života. Stara mi je želja, morebit nikada

Za neke doprinose sam tribao samo nekoliko uri ali na neki sam se mučio dane dugo. Morao sam ustanoviti, da

piše
Nikola Benčić

samo jako slabi u dokumentaciji i arhivskom materijalu. Nije u smislu ili korist većinskoga naroda, niti na jednoj ni drugoj strani ne, prikupljati dokumentaciju o svoji manjina. Najlipše bi bilo pozabiti je, osebito ako nimamo potvrđova za njev postanak. A i sami smo si puno materijala, dokumentacije zničili, ar smo mislili to je „lim i lom“, smeće i kraj s njim, skidati pisarnice, arhive, ar nam ta klumpet samo zauzima mjesto u potribnom prostoru modernoga smeća. Svaki, zaistinu svaki, listić o nami je vridan dokument našega postojanja. I zato sam bio čudakrat izvan sebe i tužan kada sam vidio i su mi povidali, kako su zahadjali s našom materijalnom prošlošćom.

Na koncu i kraju se kanim najsrdačnije zahvaliti na svakoj droptinki primjedbe, strpljenom čitanju, jadovitom komentaru za sebe ili drugim izraženomu, to nas drži na životu i svidoci o kreativnoj snagi. Ganimmo se skupno u slijedećih 100 ljet, u ufanju i razumivanju u srićnije, veselije, zdravije novo ljetu!

SLOGA JE MOĆ!

// MANJINSKA POLITIKA

FUEN kongres u Pečuhu

Glavna tema ovogodišnjeg kongresa FUEN-a i diskusije je bila „puti u budućnost – i o izazovu kako uvezati mladinu. Održali su ga od 9. do 11. septembra u Pečuhu na jugu Mađarske.

5. stranica

// GRADIŠĆE

Neispunjeni klimatski cilji

Dvi aktualne študije kritiziraju djelovanje u Gradišću. Iako broji Zemlja med najbolje ča se tiče obnovljive energije, manjka djelovanje na redukciji potrošne energije.

7. stranica

// KULTURA

Pandrofski tamburaši u Zagrebu

U okviru jubileja 100 ljet tambura u Gradišću je Austrijsko veleposlanstvo u Zagrebu priredilo svetačni program.

12. stranica

Jspješna trgadbena fešta

Šubotu, 9. septembra je u Koljofu fešta privukla bezbroj gostov na Petefijev trg zahvaljujući šarolikoj ponudi.

26. stranica

// ŽIVOTNI STIL

Prehranom spasiti človičanstvo 15

// HRVATSKE NOVINICE

Kako se načinja muka 18

// REDOVITO

Šiloradić 4

100 ljet tambura u Gradišću . 15

Šport 28-29

// IMPRESSUM

!b.b. 022031573 . . . . . € 1,60

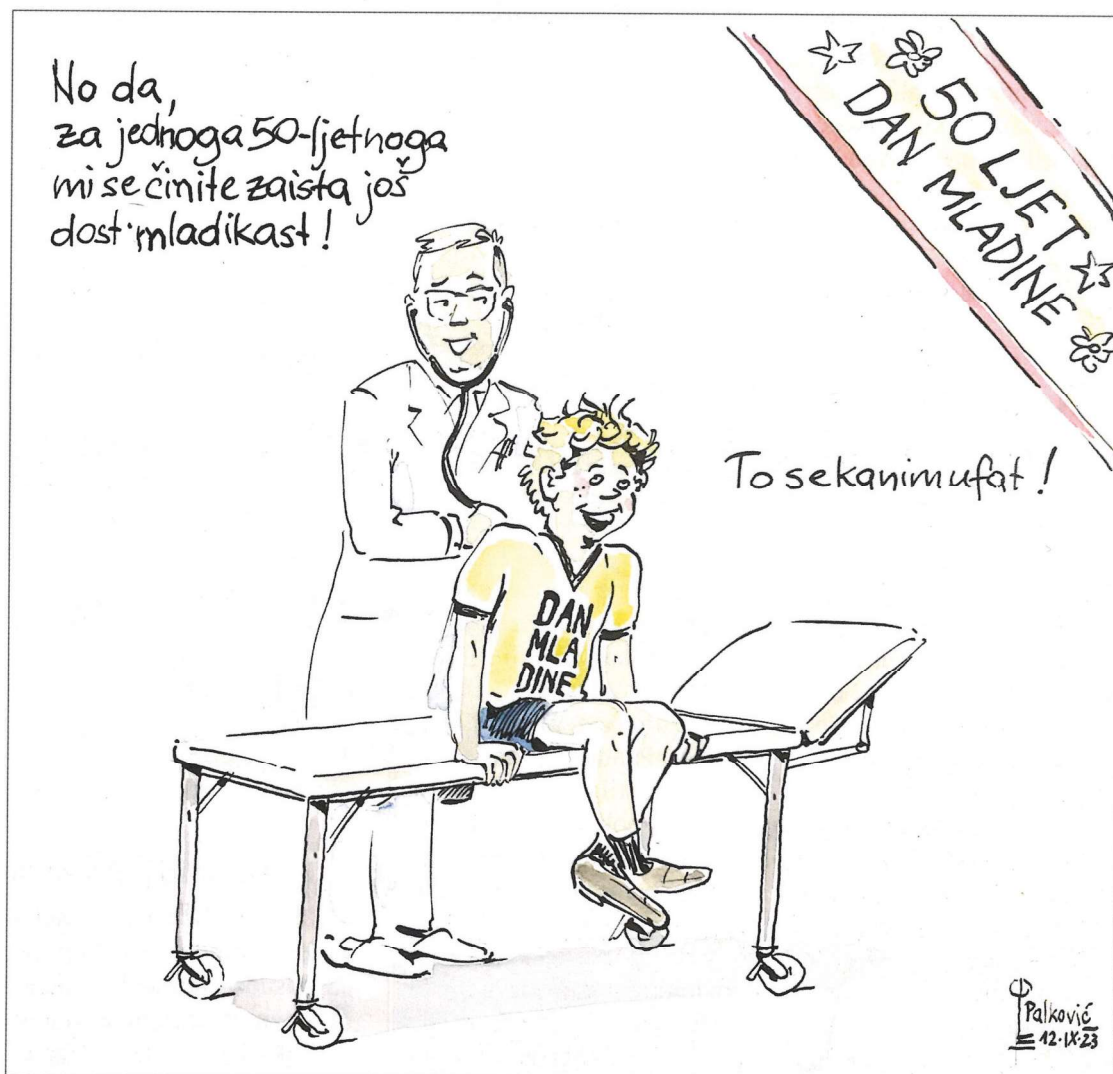
rscheinungsort, Verlagspostamt, nakladnik & naslov redničtva: Kroatischer Presseverein / Hrvatsko amparsko društvo; Postf. / poštanski pretinac 26, 7001 senstadt / Željezno; Förderung / Podupiranje: Savezno inelarstvo RA i Središnji državni ured za Hrvate izvan RH

Bundeskanzleramt

elefon: 02682/61470

mail: ured@hrvatskenovine.at

50. Dan mladine u Petrovom Selu

Od 8. do 10. septembra su HAK i HKD Gradišće organizirali jubilarni 50. Dan mladine u Petrovom Selu. //

8. stranica

// LITERATURA

Mali princ opet u prodaji

HŠtD je u okviru Dana mladine prezentirao 2. izdanje obljubljene knjige, ka se more kupiti za 13,- kod Štamparov.

// foto: Kristijan Karall

10. stranica

Kroatischer akad. Klub/Hrv. akademski klub

Schwinggasse 14/10

1040 Wien

02682 61470
hrvatskenovine.at
https://hrvatskenovine.at

HRVATSKE NOVINE

115. ljetu // broj 06

9. februar 2024. – € 1,60

SLOGA JE MOĆ!

// MANJINSKA POLITIKA

Prezentacija projekta DERLA

Austrijski projekt dokumentira otpor i žrtve nacionalsocijalizma. U Borti su predstavili gradišćanski dio na spomendan atentata na Rome.

3. stranica

// HRVATSKA

Odibiranje predsjednika DORH-a

Milanović predložio je Plenkoviću sazivanje sjednice Vijeća za nacionalnu sigurnost zbog izrekov kandidata Turudića.

4. i 22. stranica

// GRADIŠĆE

Prometna bilanca za Gradišće

Polag policije se je smanjio broj prometnih nesrića, u ki su bili involvirani ranjeni, u 2023. ljetu. Težišne kontrole čedu ljetos dalje proširiti.

7. stranica

// KULTURA

HKD u Dubrovniku

Mala delegacija je ljetos opet nazočila Festi Svetoga Vlaha u Dubrovniku. Jur tradicionalno pod peljanjem Ivica Heršića se je priključila svetačnoj povorki kroz grad.

30. stranica

// ŽIVOTNI STIL

Mary Janes se vraćaju. 16

// HRVATSKE NOVINICE

Posebne ptice, ke su izumrle . 20

// REDOVITO

Piloradić 4

Velika križaljka 17

Dušolovka 29

// IMPRESSUM

Erscheinungsort, Verlagspostamt, nakladnik & naslov uredništva: Kroatischer Presseverein / Hrvatsko štamparsko društvo; Postf. / poštanski pretinac 26, 7001 Eisenstadt / Željezno; Förderung / Podupiranje: Savezno kancelarstvo RA i Središnji državni ured za Hrvate izvan RH

Bundeskanzleramt

telefon: 02682/61470

email: ured@hrvatskenovine.at

Završetak mesopusta s brojnim bali i ophodi

Bianca Wagner, Julija Obojković i Danijela Gruber od Dugave su pogostile brojne goste u Pinkovcu na dičjem mesopusnom otpodnevju. Na bali se je tancalo u Filežu, Čunovu i Hrvatskom Židanu, a ophodi su bili med drugim u Undi. // foto: SRG

14., 15., 26. i 27. stranica

// NAGRADA

Knjiga o narodni grupa u Kugi

DZ za narodnosna pitanja je predstavila s predavanji i trojezičnim glazbenim programom knjigu *Regija mnogovrsnosti*.

// foto: Kristijan Karall

12. stranica

Aboniraj Hrvatske novine:

tel: +43 2682 61470

e-mail: abo@hrvatskenovine.at

web: https://hrvatskenovine.at

Era Petra Tyrana kao glavni urednik HRVATSKIH NOVINA obuhvaća već od 2 metre vezanih novina

